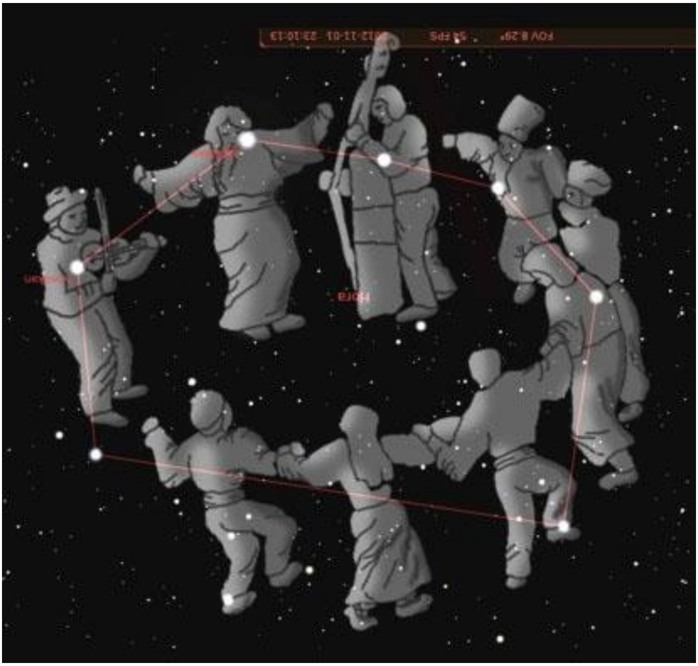
PRIGOANA

naraţiune rock de

ion drăguşanul

Cluj-Napoca, 2024

Motto**:** Dintotdeauna şi pentru toţi vecii, minţile şi sufletele vorbitoare au fost şi vor fi intolerante cu minţile şi sufletele care gândesc şi, tocmai de aceea, pot crea.

A doua zi, după apocalipsă

Crezusem că o luasem razna: şedeam la palavre cu Gavril Mîrza, în biroul Preşedintelui Consiliului Judeţean Suceava, când, pe neaşteptate, l-am văzut, aşezându-se în fotoliul de şef al judeţului, pe Gheorghe Flutur, iar biroul s-a umplut, imediat, de patrioţi portocalii. Eram atât de speriat, încânt am căutat ajutor, cu ochii, la Gavril Mîrza, dar preşedintele părea să nu realizeze ce se întâmplă, continuând să-mi povestească, surâzător şi calm, nu mai ştiu ce întâmplare.

– Domnule Preşedinte, dumneavoastră nu vedeţi?, am îngăimat eu cu vocea altuia.

Mîrza a privit în jur, pe cursul firav al privirilor mele rătăcite, apoi şi-a fixat ochii pe chipul meu împietrit, întrebându-mă:

– Ţi-e rău?

Nu a mai aşteptat răspunsul: a umplut un pahar mare cu apă carbogazoasă şi mi l-a întins fără o vorbă. Am băut cu nesaţ, dacă nu cumva cu disperare, dar nici Flutur, nici patrioţii lui judeţeni nu dispăreau din birou, goniţi de înghiţiturile repezi şi panicate. Am înşfăcat sticla din plastic, am turnat abundent în pumni şi mi-am spălat îndesat faţa, golindu-mi, după aceea, întregul conţinut al sticlei în creştetul capului, dar fără nici un efect. Flutur se apucase de lucru, însemnat aproape totemic de cele două cute, săpate adânc şi curmeziş între sprâncene, iar portocaliii lui începuseră să dea semne de nerăbdare.

– Trebuie să-l striviţi pe şaman!, s-a dezlănţuit, printre lacrimi, şterse grabnic cu eroism şi cu mâneca hainei, vocea sacadată şi pururi neaccentuată a primarului Ion Lungu, iar mulţimea patrioţilor din birou a repetat, într-un ciudat acompaniament:

– Trebuie să-l striviţi!

Gheorghe Flutur şi-a scos ochelarii cu ramă aurie, care aştern o aură intelectuală pe chipul lui dârz şi frumos, atunci când şi-i fixează la rădăcina nasului, şi-a cercetat calm oştirea propagandistică, apoi a răspicat sec:

– Barbă!

Imediat s-a înfăţişat omul său de încredere, surâzând din mustăcioara subţire şi uşor piezişă. Lungu încă mai lăcrima în mâneca hainei, suflându-şi zgomotos nasul, în semn de indignare supremă, deşi Dragoş Juravle îl tot îndemna cu o batistă delicat apretată, iar ceilalţi patrioţi judeţeni, cu şerveţele de unică folosinţă.

– Barbă, ce ştim despre şaman?

– Nimic, domnule Preşedinte, dar am pus serviciile pe urmele lui… Cum îl localizează, cum îl înşfăcăm!

Primarul Sucevei, straşnicul bărbat politic Ion Lungu, sfârşise cu lăcrimatul şi cu suflatul nasului, dar rămăsese cu ochişorii lipiţi de batista lui Dragoş Juravle:

– Tu ce îmbli cu faţa de pernă după tine?, s-a zburlit Lungu, când s-a dumirit de ce s-a dumirit, în felul său unic şi inconfundabil.

Juravle a dat să-i răspundă, dar s-a lăsat păgubaş, făcând batista să dispară în buzunarul interior al hainei. Dumnezeule, şi cât de ardent, de optimist, de încrezător pentru poporul român mai străluceau cravatele portocalii ale oştenilor judeţeni ai lui Gheorghe Flutur!

– Ţi-e mai bine?, aud vocea îngrijorată a lui Gavril Mîrza, care nu pare să vadă şi ce văd eu.

– Chiar nu-i vedeţi? Chiar nu-i auziţi?

– Pe cine?

Mîrza e atât de uimit de întrebările mele, dincolo de perdelele grele ale îngrijorării pentru soarta mea, încât vrea să cheme salvarea. Refuz şi ies din clădirea Palatului Administrativ, dar mă opresc pe prima bancă din parc, cu intenţia de a cugeta. Sunt, totuşi, atât de derutat şi de răvăşit, încât nu mă pot lua în stăpânire şi, instinctual, alerg, urc scările Palatului şi dau buzna, iar, în biroul prezidenţial, decis să-l iau la întrebări pe Gheorghe Flutur. Zgomotul uşii trântite, de care mă reazăm, panicat, cu spatele, nu-i scapă lui Flutur, care se ridică de la birou şi-mi iese, zâmbitor, în întâmpinare:

– Ce mai faceţi?

La biroul de lucru de lângă fereastră, acolo unde l-am lăsat, Gavril Mîrza continuă să lucreze, ignorându-mă total, de parcă nici nu aş exista. „Ăştia se joacă cu mintea mea!”, mă fulgeră, panicată, o idee, apoi, mizând pe cerebral, mă liniştesc şi strâng încântat mâna pe care mi-o întinde Flutur, dar îi zic de la obraz:

– V-aţi dat cu Mîrza, ai? Mă lucraţi împreună?

– Cu cine?!

Atât întreabă Flutur, nimic mai mult. Şi-mi toarnă un pahar uriaş de apă plată, pentru că portocaliii nu beau carbogazoasă. Sorb disperat lichidul neplăcut, îmi spăl şi faţa, repet ritualul cu golirea sticlei în creştetul meu pleşuv, dar degeaba. Adineauri, discutam cu Mîrza, iar Flutur părea să nu-mi sesizeze prezenţa în birou; acum, discut cu Flutur, iar Mîrza mă ignoră, preocupat cu formarea unui număr de telefon.

După câteva clipe, sună mobilul meu, la centură, şi, când răspund, aud vocea lui Mîrza, încă îngrijorată:

– Ţi-e mai bine, Ionică?

*

Nu ştiu câte ore am stat, după aceea, în parcul din faţa Palatului Administrativ, ba aşezat pe o bancă, ba plimbându-mă, cu paşi rari, osteniţi, încercând să găsesc argumente raţionale, care să-mi dovedească mie că nu sunt pe cale să-mi pierd minţile. În parcarea din faţa Catedralei Catolice, maşina mea rămâne singură, copleşită de nuanţele când luminoase, când neguroase ale nopţii. Trec, uneori, pe lângă maşina mea ca pe lângă un bun prieten, iar târziu, în noapte, mă aşez la volan, decis să mă întorc la domiciliu. În fond, un somn bun face cât toate leacurile din lume.

În faţa Palatului Administrativ opresc, scrâşnind din frâne, câteva maşini negre, oficiale, aşa că trebuie să mai aştept şi, de aceea, comut, de pe faza de întâlnire, pe luminile de poziţii, apoi dau, iarăşi, pe faza de întâlnire, ca să văd cine-i bărbatul care iese din palat.

– L-aţi găsit?

– E pe dealul Zamca.

– L-aţi capturat?

– Nu. O vom face în prezenţa dumneavoastră…

– Fain! Vin şi eu!, gâfâie Ion Lungu, ivindu-se din beznele mileniului. Eu trebuie să-l strivesc pe Mercenarul Negru! Bărbat, nu?

Ofiţerul strânge din umeri, iar Nicu Barbă oftează, apoi se aud portierele trântite şi convoiul negru zvâcneşte spre Zamca. Eu, cu maşina mea, după ei. Din simplă curiozitate omenească.

Coloana maşinilor tenebroase opreşte, scrâşnit, pe platoul de lângă mănăstirea armenească, iar pe lângă şanţurile lui Jan Sobiecki se văd pitiţi, în aliniament de luptă, trupeţii puterii. Dincolo de mănăstire, se întinde un fânaţ buruienos, care şi-a revendicat şi văzut recunoscute drepturile de proprietate asupra terenurile ocupate, cândva şi în mod abuziv, de culturi temeinice.

– Unde e?, întreabă Nicu Barbă.

– Acolo!, arată, cu braţul întins, ofiţerul, în vreme ce Ion Lungu, stârnit de firea-i eroică, îşi umple poalele cămăşii cu pietre.

În liniştea desăvârşită se aude, discret, şi o muzică ciudată sau poate că doar ni-o închipuim noi, fascinaţi de risipa ritmică a urmelor în iarbă.

– N-am mai văzut aşa-ceva!, mi se alătură, de ni se ating umerii, Nicu Barbă. I-au rămas, oare, numai urmele?

– Prostii de iluzionism: să zvârlim în el cu pietre, ca să-l zărim!, instigă viteazul primar Ion Lungu, aruncând primul piatra.

Activul portocaliu îi urmă, entuziasmat, exemplul, năpustind asupra bietei ierbi o puzderie de pietre, dar iarba nu se pleacă decât sub urme, nu şi sub pietre, care ricoşau din firele ierbii, în toate părţile, ca din nişte sârme de oţel bine încordate.

– Dacă nu ar fi urmele în mişcare, aş crede că nici nu există!, filosofă Nicu Barbu. E ciudat, tare ciudat! Trebuie să-l informez pe domnul Preşedinte!

Şi dispăru, iar chestia asta răspândi panică printre portocalii, care, rămaşi fără căpetenie, şi-au luat tălpile pe spinare şi duşi au fost.

Între timp, apăru un om din servicii, cu un notes mare, cu coperte cartonate, în mână. Ofiţerul înşfăcă notesul şi citi, la lumina unei stele, culeasă de pe cer, dispoziţia patriotismului militant:

– Pin-dar, He-si-od, Or-feu, Pro-clos, O-vi-dius, Homer… Pfuiii! Terorişti!

*

Am rămas pe dealul Zamca până târziu, urmărind straniul dans al urmelor, care a continuat şi după ce un om din servicii slobozise asupra lor o rafală de pistol mitralieră. Plecaseră toţi, eram numai eu şi urmele, când s-a ivit tata,

nespus de tânăr, călare pe armăsarul lui arab. Zâmbea şi îşi strunea din pulpe armăsarul, care strivea cu copitele firele de iarbă din jurul urmelor în dans.

– Cum, nu eşti mort?, am întrebat, golit de toate temerile, ba chiar cu un mugur de speranţă.

Tata a râs amuzat, s-a rotit călare în jurul meu, frământând iarba, şi mi-a zis:

– Nimeni nu moare. Toţi existăm, simultan, de la capăt, la capăt, dar fiecare în timpul lui…

– Dar tu, dar noi… noi cum am răzbit unul spre celălalt?

Tata şi-a oprit calul, strângându-l vârtos cu pulpele.

– Ştiu eu! Probabil că s-a produs o fisură a timpului, prin care putem răzbi. Doar trăim a doua zi, după apocalipsă…

– O fisură în timp, în conştientizări de vreme?

Tata a strâns din umeri, a chiuit, apoi a dispărut, în goana calului. Iar urmele care dansau în iarbă s-au făcut vârtej pe spirala de colb şi de ierburi strivite, pe care o spulberau peste lume copitele armăsarului arab.

Sufletul şi umbra

Suceava este un oraş urât şi fără personalitate, risipit şi continuând să se risipească în jurul cârciumii cu toloacă din

dale a primarului Ion Lungu. Ici, colo, în cuprinderea largă, de lagăr de exterminare bucovinean, poţi zări câte o închisoare de maximă siguranţă, în care zac încarceraţi toţi copiii şi toţi adolescenţii locului, înainte de a fi zvârliţi în pustietatea viitorimii şi transformaţi în tot atâţia „criminali în serie, care îşi ucid numai visele". Temnicerii sunt de o cruzime inimaginabilă, în îndeplinirea sadicei lor misiuni de spălători de creiere.

Suceava, ca întotdeauna, în îndelungata ei istorie, are şi o sută de biserici, care practică, eficient şi cu brutalitate, comerţul hrăpăreţ cu veşnicie naivă, dezvoltând, în paralel, şi o impresionantă industrie a reciclării de trupuri umane. Şi mai are Suceava, în cazărmile ei instituţionale, înnăscute trupe de asalt împotriva terorismului celui ce gândeşte singur, deşi e greu de crezut că, în Suceava, mai gândeşte cineva, după câteva decenii de exhaustivă tortură didactică, aplicată cu încrâncenare tuturor generaţiilor.

Suceava ţine de gol şi de ne-timp, de o ciudată osificare, resemnat acceptată. Cine vrea să trăiască evadează, fuge cât mai departe de lagărul edenic, dar endemic al morţii bucovinene, veşnic nins de frunzarele tomnaticelor vremuiri. Evadează numai tinerii, iar pruncii, încă din clipa naşterii, ţipă, nepământeşte, înspre ceilalţi: „Fugiiiţi!".

Şi, colac peste pupăză, în Suceava mai apare şi povestea cu dansul urmelor pe deal, uitată în chiar ziua următoare (la Suceava, totul se uită, imediat), ca să-mi răscolească sufletul, răsucindu-l ca un cuţit în rana trupului meu târziu şi deja ostenit. Dar eu ştiu, după o nesfârşită captivitate bucovineană, că pericolul există. Am văzut poliţişti care şi-au tras câte un glonţ în cap, am văzut vameşi, procurori şi judecători urcaţi în dube, am văzut mult prea multe radieri din memoria socială, menite să şteargă urmele jafului istoric al ultimelor decenii, am păşit pe ruine şi m-am împiedicat de sânge şi de cadavre,

m-am şi împotrivit, o vreme, până mi-am văzut copiii evadând şi salvându-se pentru totdeauna. Pentru mine nu mai contează, nu mai există risc menit să mă înspăimânte, pentru că e deja târziu, dar povestea stranie a şamanului trebuie descifrată, măcar pentru împăcarea finală cu mine însumi.

Orice demers detectivistic începe, conform tradiţiei, din prezent şi sapă galerii şubrede spre trecut. Viitorul este ba ignorat, ba amputat şi, odată cu el, însăşi esenţa investigaţiei. Partea proastă este că în viitor nu se poate pătrunde, pentru că sunt greu de identificat personajele viitorimii. Dacă le-am şti, am trăi veşnic. Dacă le-am intui, am fi doar vizionari. Şi nu există nimic mai înspăimântător decât viziunea.

Închipuiţi-vă, numai, ce-ar însemna dacă l-aş ajuta pe un politician sau altul să se strecoare, prin fisura în timp, în propriul lui viitor şi s-ar zări, cu cătuşe la mâini, într-o boxă a acuzaţilor, minţind despre alţii, pentru că pe sine nu se mai poate salva nici măcar prin minciună. Deşi minciuna este caracteristica fundamentală a condiţiei umane.

Închipuiţi-vă ce-ar însemna dacă fiecare dintre noi ar răzbi în viitor, unde n-ar mai găsi, din perspectiva viitorului, nici o urmă a ipoteticei sale existenţe. În viitor, nu există „veşnică pomenire”, ci doar o rapace saţietate a acelui prezent. Şi-atunci, de ce ai mai exista, dacă viitorul îţi ignoră toate urmele?

*

– Poftiţi, vă rog! Dumneavoastră…

Femeia tânără, ciudat drapată în veşmintele incitantei sale sexualităţi, îmi zâmbeşte întrebător, de după birou, dar nu risc să-i spun numele. N-am mai păşit, vreodată, în viitor şi,

deşi mă identific în ochii ei cu înfăţişarea din tinereţe (Dumnezeule, am murit deja?), îmi lipseşte curajul căutării urmelor mele, de teamă că ele nu mai există.

– Aş vrea o audienţă la domnul Preşedinte…

– În ce problemă?

De pe birou, un calendar ca de secol al XIX-lea, datat în anul 2115, îmi atrage atenţia.

– Pot să-l răsfoiesc puţin?

Femeia tânără mă priveşte delicat mustrător:

– Nu-l aveţi?! Vreţi să spuneţi că puteţi trăi fără memorie?

– Îl am, mint eu cu nonşalanţă. Voiam doar…

Nu risc un răspuns, pentru că nu ştiu nimic despre viitor. Nu ştiu nici măcar cum arată Suceava anului 2115, dacă mai are sau nu cafeneaua neamului Lungu, în jurul căreia oraşul să se risipească domol şi definitiv. Habar nu am dacă se mai bea cafea în Suceava, dacă se mai fumează, dacă se mai fac operaţiuni de spălare a creierelor cu mititei, bere şi folclor. Nimerisem o fisură a timpului care ducea direct în antecamera preşedinţiei judeţene şi m-am pripit, intrând, fără să ştiu ceva nici despre reperul calendaristic al viitorului, nici despre desfăşurarea socială de zădărnicii.

Încerc să mă apropii, discret, de fereastră, dar femeia tânără, îmi zâmbeşte lasciv:

– Nu cred că aţi vrea să vedeţi… Şocul viitorului poate fi periculos.

Simt că ştie despre mine mai multe decât îmi pot închipui eu că ştie, aşa că abandonez prefăcătoria şi mă apropii de geam, rezemându-mi, apoi, fruntea de sticla netedă şi insensibilă.

– Sper că am murit cu mult înainte de asta…

Femeia tânără nu-mi răspunde. Vine, lângă mine, în faţa ferestrei, şi priveşte spre zări.

– În definitiv, e frumos! Odată ce te obişnuieşti, devine chiar odihnitor.

Dinspre ea, înspre mijlocul cabinetului, se răsfaţă o umbră pufoasă, care îi repetă gesturile; dinspre mine, nimic, nici o umbră. Femeia îmi urmăreşte privirile, apoi consimte:

– Aşa v-am recunoscut: intruşii în viitor nu au umbră.

Fără umbră, mă simt golit de cosmicitate, dar femeia îmi ghiceşte, iar, gândurile.

– Nu de cosmicitate, ci de timp.

Afară, până în zarea zărilor, lanuri nesfârşite de porumb şi de grâu unduiesc sub clătinarea discretă a adierilor de vară. O imensă câmpie se împlineşte în jurul Palatului Administrativ al fostei Suceava, desfăşurându-se, netedă şi liniară, până în albăstrimile transparente ale depărtării. Nu mai există dealuri, nu mai există nici sinusoida fascinantă a apei de la poalele Cetăţii, deşi cetatea, ruină sobră şi misterioasă, încă străpunge armonia desăvârşită ca un început de ţipăt. Nici ora-

şul nu mai există, fiind înghiţit de lanuri, de oceanul acesta de vegetaţie disciplinată, care a cucerit lumea.

– Au păstrat numai semnificaţiile…

– Mărturiile, vreţi să spuneţi.

– Nu, doar semnificaţiile.

Nu sunt sigur că înţeleg, aşa că încerc să mă dumiresc întrebând. Asta facem dintotdeauna: întrebăm, dar fără să căutăm şi răspunsuri.

– Dar România? România înseamnă o semnificaţie?

– Nu. De asta nici nu a fost păstrată. Se lucrează mult mai eficient cu parcele funciare planetare…

*

Ştiusem, presimţisem că aşa o să se întâmple. Citisem, întrezărisem acest viitor nu în mondialism, ci în populaţia rătăcitoare a timpului meu, care nu mai păşea spre orizonturi, ci doar rătăcea, fără rost şi fără sens, dintr-un capăt, spre celălalt, de la naştere, spre naştere. Încercasem să-i arăt zdrenţele sufletului, care se desprindeau, putrezite, din trupurile rătăcitoare şi rămâneau, peste înşiruirile de urme, amestecate cu zdrenţe, la fel de putrezite, de umbre, dar există şi o încăpăţânare a trupurilor, o suficienţă a confortului umilinţei, pe care nu am ştiut, vreodată, să o contracarez. Populaţia se simţea bine în trupurile ei, trupuri petrecăreţe şi zvâcnitoare, care adorau maşinile scumpe, zilele morţii oraşului şi găluştele parastasului civilizaţiei, pe care le tot împărţea, cu generoasă hărnicie, primarul Ion Lungu.

– Dar bisericile?, întreb, pe neaşteptate.

Femeia tânără doar că nu explodează de consternare:

– Nu mă aşteptam să confundaţi, atât de târziu, bisericile cu credinţa…

– Nu, dar erau păstrătoare de semnificaţii.

– Semnificaţii? Ce semnificaţii?

Nu găsesc, la repezeală, nici una.

– Şi-atunci, de ce păstraţi calendarele?

– Pentru că sunt evidenţe. Trupuri şi vieţi. Când e nevoie de trupuri sau de vieţi, deschidem o fisură în timp şi aducem exact ceea ce ne trebuie: trupuri sau vieţi.

– Ca într-o naştere nouă…

– Nici vorbă. Naştere înseamnă viaţă, potenţial de creaţie. Noi importăm doar utilităţi. Cât va mai exista timpul, avem nevoie de resurse, de memorie. Dar avem speranţele accesului la veşnicie, şi-atunci vom recicla toate rezervele acestea de memorie, de care numai veşnicia nu are nevoie.

O teamă ciudată mă învăluie şi mă înfăşoară în pâclele ei iluzorii.

– Nu pot să cred! Deja aţi atentat şi la dumnezeire?

– Nici vorbă! De ce să atentăm la propria noastră identitate? Chiar nu aţi intuit, vreodată, sinonimia dintre dumnezeire şi viitorul desăvârşit?

Începe să-mi fie teamă şi de întoarcere. Ce rost aş mai avea, în timpul meu, ştiind că timpul acela, pe care l-am perceput ca existând, nu este, în contururile lui iluzorii, decât o resursă oarecare a unui viitor cinic, inuman, care practică sclavia epocilor?

– Nu înţeleg!, îmi citeşte, iar, gândurile femeia aceea tânără, care populează un birou inutil, dintr-o instituţie inutilă. Întotdeauna s-a trăit cu teama de viitor şi de „scaunul de apoi”, al viitorimii. De ce, câtă vreme l-aţi numit Dumnezeu, nu v-a fost teamă de viitor?

Cum să scriu aşaceva? Cui să-i povestesc? Cine are nevoie să ştie ceea ce nu trebuie ştiut?

*

– Dă’ şî mie zăci bani, sî-mi ieu o pâne!

Tresar, de parcă sufletul mi s-ar fi izbit cu brutalitate de pereţii trupului. În faţa mea, timpul căruia îi aparţin se desfăşoară dezinvolt şi în toată splendoarea naivităţii sale. Primarul Ion Lungu îşi râde de mine şi de populaţia oraşului de la înălţimea cotidiană a unui stâlp electoral. Locuitorii Sucevei cadenţează pe străzi, spre niciunde. Maşini superbe, cu fetişcane gângurind în telefoanele lor mobile, văluresc pe carosabil. Amiroase totul a coptură proaspătă, a mici şi a bere, iar clopotele câtorva biserici anunţă ora exactă a regăsirii de sine.

– Ci faci, bre: îmi dai sau nu zăci bani, sî-mi ieu o pâne?

Ziua în care ni s-a arătat Dumnezeu

Dumnezeu există şi poate fi văzut. E suficient doar să priveşti înspre cer, dar ignorând cerul, şi îl poţi vedea. Îi poţi vorbi, îi poţi cere socoteală, iar el îţi va răspunde şi îţi va explica totul, cu răbdare de tată iubitor, dar care îşi ştie bine şi responsabilităţile iniţiatice. Femeia tânără, din cabinetul prezidenţiei judeţene, fie că m-a minţit, fie că s-a minţit pe sine, vorbindu-mi despre sinonimia dintre viitorul definitiv şi dumnezeire. Dumnezeu e altceva, un infailibil destin inexplicabil, pe care-l urmează şi Cerul, şi Pământul, şi vieţuitoarele dintre Cer şi Pământ.

În ziua în care ni s-a arătat Dumnezeu, Suceava era în transa unei petreceri ritualice de-a zădărnicia, adunată, ciucuri-ciucuri, în jurul celor mai grandioase spectacole cu muzici din istoria ei. În Burdujeni, muzici portocalii. În Suceava, muzici roşii. Poporul petrecea şi primea daruri. Era vesel poporul şi nepăsător, în goliciunea naivităţii sale, a superficialităţii tradiţionale a generaţiilor care nu se învrednicesc la memorie. Printre rândurile lui dense şi unduitoare, răzbăteau cerşetorii, dar sâcâielile lor nu enervau poporul pus pe petrecere.

– Dă şi mie un vot, ca să-mi iau o pâine!, insistau cerşetorii, iar poporul, generos la chef, nu se enerva.

– Ia de-aici, mă, şi să fii de sănătos!, arunca poporul, cu netrucată fudulie, mărunţişul necesar pâinii cerşetorului.

– Şi să fie de sufletul tatii!, adăuga poporul, din obişnuinţă, dar fără să-i pese de sufletul cuiva.

Cerşetorii adunau monedele în găleţi de plastic, pupând bombeul încălţării poporului şi luând numele lui Dumnezeu în deşert.

Sus, dincolo de Ceruri, Dumnezeu zâmbea mucalit, aidoma inegalabilului profesor Ioan Nemeş, dar fără să ne mustre că ne batem joc de semnificaţiile daniei şi ale jertfei, pe care, de-a lungul generaţiilor, doar din orgoliu şi suficienţă umană le-am tot săvârşit. Nu Dumnezeu avea nevoie de ele, ci noi, generaţiile de oameni, ca să ne putem trufi, cu aerul că am birui Timpul şi că am fi după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu, deşi el nu are nici chip, nici asemănare, ci doar desluşirile pe care noi, oamenii, le convenim între noi. Poţi să ţi-l închipui spirit luminos, precum Ioan Nemeş, dar nu-i interzis să ţi-l imaginezi asemeni primarului Ion Lungu, dând găluşte de pomană persuasivă mulţimilor, doar ca să priceapă mulţimile că el, Ion Lungu, în ciuda banalităţii existenţei sale pigmeice, deja a ajuns cineva. Îl poţi desluşi pe Dumnezeu când Mîrza, când Flutur, când Nechifor şi nu păcătuieşti cu nimic, deşi, undeva, printre fisurile Timpului, ai putea să-ţi zăreşti urmaşii îndepărtaţi, puşi în obezi prin iresponsabilitatea deciziilor tale.

Dar cui să-i pese de urmaşii îndepărtaţi! În fond, ne tragem, ca generaţie nevrednică, din lungul şir al unor generaţii la fel de superficiale şi, tocmai de aceea, neîndreptăţite la memorie. Gem de identităţi pierdute condicile parohiale ale bisericilor, dar nimeni nu e interesat, şi nu a fost vreodată interesat, de furnicarele acelea de nume, care pitesc vieţi la fel de inutile şi de nesemnificative, dar împlinite, fericite chiar, în carapacea temporală individuală. Identităţi irosite, care nu au de ce reînvia nici în Ceruri, nici pe Pământ. În fond, la ce-ar folosi reînvierea lui Lungu sau a lui Nechifor şi cui ar folosi?

– Dă şi mie un vot, ca să-mi iau o pâine!, insistă cerşetorii Sucevei, iar dincolo de Ceruri, Dumnezeu îşi pune mâinile la ochi.

Caut prin buzunare, adun mărunţişul şi, înciudat pe mine, îl arunc, prin grătarul din fontă, într-una dintre rigolele înfundate ale târgului.

– Şi te mai lauzi că ne-ai lăsat libertatea de a alege!, scrâşnesc înspre Ceruri.

– Eu? Cine ţi-a spus aşaceva?

– Slujitorii altarelor tale!

– Nu-s altarele mele, ci ale lor!

De data asta, Dumnezeu pare să-mi arunce o mustrătoare căutătură, dar nu-mi prea pasă, pentru că nu de asta am acceptat să mă nasc. Eu dorisem să fiu după chipul şi asemănarea lui, eu vrusem să fiu fericit, fără să-mi tot hăituiesc trupul întru lumeasca trupului supravieţuire. Nu am muşcat din măr – ştiu sigur că nu am muşcat, ba m-am şi întrebat, când am fost ispitit să o fac, despre livezile pe care le voi condamna la moarte, dacă muşc din fructul interzis. Nu am muşcat din măr, pentru că m-a îngrozit condiţionarea vieţii de moarte şi pentru că m-a revoltat legitimitatea cosmică a crimelor existenţiale; apoi, pentru că nu am avut de ales, am muşcat din lanurile de grâu şi din livezile de cireşi, m-am nutrit cu florile care nu vor mai da în mugur vreodată. M-au durut lanurile şi livezile acelea, care s-au jertfit şi pe care le-am jertfit inutil pentru mine. În fond, cine sunt eu, ca să mi se cuvină atâta nenaştere şi atâta moarte?

– Am ales să trăiesc din cuvânt, dar şi cuvântul e după chipul şi asemănarea vieţii: ucide!, am strigat spre Ceruri.

– Dă şi mie un vot, ca să-mi iau o pâine!, aud glasurile prefăcute ale cerşetorilor, în jurul meu şi în jurul cuvintelor mele.

Sus, dincolo de Ceruri, Dumnezeu există, dar nu-i mai pasă de nimic. Îl poţi zări, dacă priveşti spre el, nu spre Ceruri, dar nu mai stă în firescul naturii umane nici măcar privitul înspre Ceruri. Prea mult confort al trupurilor, aidoma apelor unei mări îmbietoare, se află în jurul nostru, ca să ne mai pese de Ceruri. Prea mulţi idoli vremelnici ademenesc spre acest presupus confort, aici, pe pământul urban al Sucevei, ca să nu-i urmăm pe ei, uitând de Dumnezeu, cu o la fel de prefăcută evlavie.

– Dă şi mie un vot, ca să-mi iau o pâine!, insistă primarul Ion Lungu cu împărţitul găluştelor prin spaţiul strâmt al bietei mele existenţe.

– Daţi-mi şi mie un vot, ca să-mi iau o pâine!, îl secondează pe Lungu preşedintele judeţean Ioan Cătălin Nechifor şi, pe neaşteptate, desluşesc asemănările teribile dintre cei doi cerşetori din cele mai recente zile ale Sucevei.

Mă caut prin buzunare şi cum nu mai descopăr nimic, îmi iau sufletul în palme, suflu asupra lui, ca să-l curăţ de praf, apoi îl arunc, prin grătarul de fontă, în rigola fetidă a Sucevei.

Golirea de metafizic

Pe dealul Zamca, dansul nevăzut al şamanului continuă, în fiecare noapte, dar fără martori, acompaniat discret doar de fâşâitul straniu al ierburilor păşite. Nici noaptea nu mai e atât de înstelată, iar lumina seamănă cu aroma unei păduri de molizi, după ploaie. Simt că între mine şi el stă, inexpugnabilă, o ciudată sfericitate, în care mi-aş dori să intru. Apoi, îmi vine fericita idee de a rectifica: în care mi-aş dori să exist!

Privită din perspectiva miezului ei lăuntric, ciudata sfericitate e aidoma oului cosmic, cu un capăt înfipt în pământ şi cu celălalt capăt, străpungând cerul. Iar peste urmele dansului, care se desluşeşte jur-împrejurul meu, se aşterne, ritualic, o umbră în ritmică mişcare, de care mă apropii, încercând să o pipăi. În treacăt, îmi zăresc propria umbră, dar mă apropii de umbra cealaltă, umbra care calcă pe iarbă cu tălpi nevăzute, dar degetele mele trec prin umbră şi poposesc pe firele frânte ale ierburilor. Umbra se pleacă uşor înspre mine, de parcă m-ar privi cu curiozitate, iar eu caut, instinctual, cu mâna stângă, conturul umbrei mele, aşternută în iarbă. Cealaltă pluteşte prin aer, se înalţă, de la firul ierbii, până la porţile cerului, pe când umbra mea zace rostogolită şi o tot trag după mine, din ce în ce mai anevoios. Ca la edec trag de propria-mi umbră şi mă miră să înţeleg asta, deşi, timp de o viaţă întreagă, mi s-a părut că umbra e mai curând ca o aripă vegetală, decât ca o povară.

– Nu ai trup!, zic, mai mult ca pentru mine.

Deasupra spărturii dintre dealul Zamca şi cel al Pătrăuţilor, steaua polară se zăreşte, dincolo de apele albăstrii ale lăuntrului sfericităţii, ca o lumânare de Paşti.

– Şi la ce mi-ar folosi un trup?

Întrebarea mă ia pe nepregătite, aşa că îngaim, cât se poate de lumesc:

– Ca să exişti!

– În asta, crezi tu, constă existenţa?

Nu ştiu ce-aş putea să răspund, aşa că strâng din umeri, iar umbra mea, prăbuşită în iarbă, face la fel, împovărându-mă şi mai mult cu gestul ei de o stranie stupiditate. Ceva nu e în ordine cu mine. Văd şi simt ce n-ar trebui să desluşesc vreodată, ba mai şi discut cu o umbră, înfiptă între Pământ şi Cer.

Umbra îşi duce palma de umbră la bărbie, de parcă ar avea de chibzuit pe îndelete.

– Încă nu ştiu dacă eşti pregătit. Văd că nu te temi, dar nu ştiu dacă eşti şi pregătit…

– Pregătit pentru ce?

– Pentru iniţieri.

Ştiu câte ceva despre metafizică, dar când să-mi răscolesc prin gânduri, glasul umbrei pufneşte supărat:

– Nu în cele dumnezeieşti, ci în cele pământeşti ai nevoie de iniţieri!

– M-am născut, am copilărit, am crescut, am iubit, am făcut copii, am îmbătrânit, am răzbit în viitor şi nu mă tem de moarte; ce taină pământească mi-a rămas necunoscută?

– Taina datoriei!

Fără voia mea, îmi amintesc o zicere de-a lui Miron Costin, despre Grigore Ureche: „Nu a scris mai departe, pentru că l-a împiedicat datoria omenească, moartea”!

– Sunt pregătit să mor!, îi zic, fără dram de ezitare.

Aud umbra râzând cu gâlgâitul proaspăt al unui şuvoi de munte, la cataractă.

– Nu există moarte!

Ştiu. A spus-o şi Iisus, mi-a spus-o şi tata. Numai că eu nu sunt pregătit pentru o a doua naştere; nu vreau o a doua naştere; socot că am ispăşit suficient şi printr-o singură viaţă.

– Port sfericitatea asta, în jurul meu, dintotdeauna?, întreb.

Umbra înclină din capul de umbră, aprobator.

Înseamnă că, până acum, nu am desluşit-o; înseamnă că toţi purtăm, în jurul nostru, fără să o desluşim, câte o sfericitate identică sau doar asemănătoare.

– Identică, precizează umbra.

Instinctual, trăiesc senzaţia unei molecule, a unui atom din cine ştie ce corp pământesc sau astral, dacă nu cumva chiar din trupul umbrei verticale, pe care nu îl pot desluşi. Mă simt

atomul unei molecule dintr-un trup bolnav, care are nevoie de anticorpi, ca să se vindece.

– Nu tu, ci sfericitatea căreia îi aparţii poate deveni anticorpul!, îmi precizează umbra, şi încep să înţeleg.

Dinspre Dobroaia Plopenilor, o lumină roşiatică, rarefiată, prevesteşte zorii. Ştiu care e rostul acelei firave revărsări de roşu, pentru că m-am născut, am copilărit şi am crescut sub aura ei vrăjmaşă. Vreau să mă golesc de metafizic. Îmi apuc umbra cu amândouă mâinile şi o arunc cât colo. O aud plescăind în iarbă ca o placentă, dar nu întorc capul, ci păşesc înspre târg, cu hotărâre, călcând apăsat.

Dinspre Zamca, peste fâşâitul discret al ierbii, vocea umbrei se aude, revărsându-se noptatic înspre mine:

– Voiam să-ţi vorbesc despre iniţieri!...

Nu întorc capul, dar îi răspund, cuprins de o neaşteptată încrâncenare:

– Am înţeles ce vrei de la mine, Doamne!

Femeile care ne înşeală

Într-o bună zi, am fost fericit: mi s-a născut feciorul, iar eu am fost angajat, coleg de birou cu nea Gicu Parascan, redactor de investigaţie în redacţia ziarului „Zori noi" din Suceava. Abia aşteptam să-l văd venind pe nea Gicu, legănându-şi vioi coama leonină, care încadra o configuraţie facială de lună nouă, straşnic luminată de doi ochişori cât mazărea, dar

atât de vibranţi şi de profunzi în a oglindi frumuseţea vieţii, încât îl făceau unic şi irepetabil. Îl aşteptam cu atâta nerăbdare, încât nici nu l-am mai văzut venind, ci doar m-am trezit cu el proţăpit în faţa biroului meu, pentru prima şi pentru ultima dată în viaţă, sumbru şi îngândurat.

– Ce-i, nea Gicule?

Gicu Parascan, încercănat de tristeţe, şi-a trecut degetele printre şuviţele sure ale coamei lui leonine, a oftat, a plescăit ţărăneşte din limbă, apoi a strâns din umeri, a indiferenţă, redobândindu-şi zâmbetul arhicunoscut:

– Mă înşeală femeile…

– Care?

– Toate.

Am râs, instinctual, înainte de a cădea pe gânduri. După o vremea, am priceput, pe deplin, tragismul situaţiei.

– Şi pe mine mă înşeală, nea Gicule!...

– Păi, vezi!

Păşim încăperea dintr-un perete în celălalt, căutând soluţii. Semănăm ca două picături de apă în a nu accepta, vreodată, suferinţa sau înfrângerea. Pe neaşteptate, Parascan tresare şi întreabă grăbit:

– Cât e veacul?

Întrebarea vine dintr-un poem al lui Dan Pagis, „poetul cu cerneala secretă", pe care l-am publicat, în hebraică şi în

româneşte, târziu, la propria mea bătrâneţe. Nu am de unde cunoaşte „Europa, târziu”, în ziua în care mi s-a născut băiatul atât de mult râvnit de surioara lui mai mare, şi în care sunt tânăr şi fericit.

– Şi care-i problema?

– Ar trebui să fiu bătrân, nea Gicule!

– Şi, dacă nu eşti, te deranjează?... Hai la nea Iluţă, să ne sfătuim!

Nea Iluţă, un bosâncean de cremene, e barman la „Subredacţie”, cum numim noi crama de la subsolul blocului turn din apropiere, în care avem masa noastră, a ziariştilor, la care să ne facem veacul. La masă, Victor Micu, singur, cu notesul în faţă şi cu pixul în mână, cu ochii spre cerul de dincolo de blocul cu zece etaje de deasupra, caută idei. Iar când le zăreşte, le apucă smuncit şi le pune în lanţurile grele ale foii albe de hârtie.

– Bine că aţi venit: începuse să mi se acrească!

Victor deschide eleganta sa geantă diplomat, rânduieşte, în interiorul ei încăpător, pix, notes şi idei, apoi întreabă sec:

– Care-i treaba?

– Ne înşeală femeile, răspundem într-un glas.

– Şi pe voi? E grav, trebuie să luăm măsuri!... Nea Iluţă, trei romuri mari şi trei cafele mici!

Apă nu bem, din principiu.

Victor Micu lucrează, de o viaţă, la un roman interesant, în care e vorba despre un om împlinit, care ajunge, într-o excursie, la Poarta Brandenburg, iar acolo, într-o foarte singură clipă, are revelaţia sfericităţii întregii lui vieţi.

– Sfericitatea e esenţa, obişnuieşte el să spună. Omul nu este fericit sau nefericit, el există într-o complementaritate desăvârşită a ceea ce, din ignoranţă, numim antonime.

– Şi cu femeile cum rămâne?, întreb eu, cu gândul dus la femei.

– Le ignorăm!, decide Micu.

Şi bine facem.

După o vreme, ieşim prin oraş, la vânat subiecte jurnalistice. Păşim pe trotuare sparte, traversăm străzi desfundate şi maidane îmburuienite, până ajungem la trotuarele din dale cochete ale străzii conducătorilor democratici judeţeni.

– Mama lui de bandit! A intrat în primărie rupt în fund, a prădat târgul cu firmele lui frate-său, iar acum, putred de bogat, ne râde în nas!, pufneşte Micu, iar mustăcioara lui sură se zburleşte ca penele de la gâtul unui cocoş în arenă.

– Cum îl cheamă?

– Dracu' ştie!

Adevărul este că de toată ruinarea din jur se face responsabil premierul Petre Roman, care a decretat falimentarea economiei naţionale, asmuţind haitele asupra prăzii.

În piaţa oraşului, curăţată de flori, de viaţă şi de statui, primarul oraşului împarte găluşte trecătorilor şi se vede, de la o poştă, că trăieşte o adevărată revelaţie creştină, atunci când pedestraşii urbani îi ling palmele, năclăite de grăsimea sarmalelor şi de milostenia ortodoxă. Piaţa oraşului, încadrată frumos de cârciumile şi de terasele primarului, freamătă din dalele ceramice, sub paşii glorioşi ai mândrului nostru edil, dar nu-i bai, căci oraşul plăteşte, şi mai generos, în indiscutabila lui vocaţie creştină, pentru fiecare cub din gresie, pus căluş în gâtul ierburilor şi al florilor urbane de către frate-său.

– Cum îl cheamă pe primar, nea Gicule?, întreb eu, sufocat.

– Nu îl cheamă în nici un fel. Numai haita există şi are nume… Victore, mai dai câte un romuleţ?

Începe să mă doară trupul, sub povara fluentă a vârstelor. În jurul nostru, haitele se năpustesc şi înfulecă osatura urbanităţii, în vreme ce oraşul se prăbuşeşte în sine ca în cazul unei implozii excelent controlată. Dispar, rând pe rând, într-un zgomotos clefăit de fălci, toate fabricile Sucevei şi, odată cu ele, câte ceva din vârstele noastre şi din entuziasmele, mai mult sau mai puţin justificate, ale acelor vârste. Când nu mai rămâne nimic, haitele se încaieră între ele, cu o animalică ostilitate:

– Votaţi PSD!

– Votaţi PNL!

– Votaţi PDL!

– Votaţi PP-DD!

– Votaţi România Mare!

*

Pe un zid al fostei cofetării „Liliacul”, cineva a scris cu aldine: **VOTAŢI NUMAI JAVRELE CARE ÎŞI IUBESC CIOLANUL!** Maşini negre, doldora de hingheri mascaţi, tulbură zilele, înghesuind anumite potăi în clădirea stranie, din spatele Bibliotecii Bucovinei.

– Prima femeie care m-a înşelat avea un nume frumos: Viola! Am cunoscut-o în Parcul „Cişmigiu”…

– Herăstrău!, precizează prozatorul Alex Rudeanu, care ni se alătură, pe neaşteptate.

– Herăstrău, în cartea ta, nu în viaţa mea reală!, protestează Parascan.

Nu ştiu în măsură trăieşte nea Gicu din romanele şi povestirile altora şi cât din conţinutul naraţiunilor respective se nutresc din viaţa reală a lui Gicu Parascan. Şi nici nu-mi pasă. În fond, indiferent de situaţie, Parascan este şi rămâne cel mai fascinant personaj al Sucevei, un om care iubeşte necondiţionat viaţa şi care-i cunoaşte toate frumuseţile. Numai el înţelege şi trăieşte toate frumuseţile vieţii, numai sfericitatea lui, veşnic inundată de lumină, nu vrea să se supună principiului complementarităţii.

– Când te apuci, totuşi, de scris romanul acela?, mă întorc, violent, spre Victor Micu.

– Niciodată. Nu am talent.

– Cum nu ai talent? Dacă l-ai scrie aşa cum mi-l tot povesteşti, ar ieşi o carte excelentă!

– Talent înseamnă altceva, Ioane. Talentul există doar atunci când poţi sta, câte zece ore pe zi, în scaun, fără să te doară fundul şi fără să ţi se pară că, în zece ore, a trecut mai mult de o singură clipă…

Intrăm într-o cârciumă veche, pe care o cunoaştem da-lă cu dală, dar nimerim într-un sediu de bancă, într-un spaţiu de o vrăjmaşă modernitate estetică. Dezamăgiţi, ieşim, iar, în piaţa cavou a Sucevei, ignorând, cu ostilitate, cârciumile şi terasele cochete ale primarului, care încă mai împarte, creştineşte, găluşte trecătorilor. Iar trecătorii îi ling mâinile evlavioase, năclăite de sucul sarmalelor, de excesul de ortodoxism şi de cântecele săltăreţe ale ansamblului folcloric din urbe, care promovează, îndrăcit de sonor, noile valori ale moralei capitaliste: beţia şi violul. Iar femeile târgului, deja bete şi înstrăinate, se lasă violate chiar acolo, lângă milostenie, lângă javra edilitară şi lângă cântecele porcoase, tăvălindu-se indecent pe sonorităţile excitante ale folclorului bahic. Toate ne înşeală, dar nu ne mai pasă.

Întorşi în redacţie, frunzărim ediţia curentă a ziarului la care lucrăm, dar cum, în prima pagină, zace ca o pată unsuroasă poza primarului, milostivind trecătorii cu găluşte, ne simţim atât de străini, încât prinde să ne strângă în chingi gândul evadării. Nici în prima pagină a ediţiei de ziar primarul nu are un nume, ci doar o poză dezgustătoare despre umilirea făpturii umane.

– Hai la nea Iluţă!, plescăie ţărăneşte din limbă Gicu Parascan, iar noi ne năpustim, înghesuit, spre ieşire.

Ieşire din ce? Ieşirea în unde?

Coborâm scările cramei, sufocaţi de o duhoare stranie, care pătrunde în haine şi în suflete. Nimerim într-un depozit de

haine vechi, pe care angajaţii le oferă trecătorilor, în numele primarului. Nu mai întrebăm despre nea Iluţă, pentru că intuim că el a fugit în Bosancii natali. Mă rog, dacă a avut spre unde evada!

Întorşi pe trotuarele sparte ale Sucevei, ocolim cu grijă femeile, evitând amestecul năucitor de parfumuri tari cu duhoare de găluşte, de haine vechi şi de cântece populare. Când au ocazia, toate femeile oraşului ne înşeală, dar nouă nici că ne mai pasă.

Urmele lui Dumnezeu, prin iarbă

Când s-a luminat de ziuă, am văzut urmele lui Dumnezeu: se furişau prin iarbă brumată, apoi dispăreau sub frunzişul arămiu, risipit de toamnă de la un capăt al altul al zării. Nu-şi mai avea sălaşul în Soare, dar psalmul rămăsese neschimbat.

– Dumnezeule, chiar şi Dumnezeu se teme!, mi-am auzit sufletul scrâşnind, înainte de a se rătăci în larmele de pe Cale.

Am privit iarăşi, dar de data asta îndelung, lumina şi sălaşul pustiit din Soare, apoi, ca în fiecare dimineaţă a vremelniciei, s-au bulucit mulţimile, înfricoşându-mă cu sălbatica lor lărmuire despre moaşte. Ca nişte moaşte s-au bulucit mulţimile pe Cale, cadenţând ciudat în epuizanta lor idolatrie. Nu era mărşăluitor, bărbat sau femeie, care să nu poarte măcar un os, căruia să i se închine cu disperată evlavie, iar planeta începu să duhnească aidoma unui cimitir cu morminte proaspete.

– Sfântă Parascheva, mântuieşte-mă, vindecă-mă!

– Sfinte Arsenie Boca, mântuieşte-mă, vindecă-mă!

– Dar Dumnezeu? Cu Dumnezeu ce se întâmplă?, întreb cu glas răguşit.

Şi nu mă aude nimeni. Doar Traian Băsescu, ivit de după colţ, grohăie a râs, iar grohăitul atrage atenţia, atunci când mor cuvintele.

– Sfinte Traian Băsescu, mântuieşte-mă, vindecă-mă!

– Sfinte Constantin Brâncoveanu, mântuieşte-mă, vindecă-mă!

– Hă-hă-hă, acela o fost mai bandit ca mine!, grohăie iar Băsescu, spre negustorul de moaşte.

Negustorul de moaşte şi de Dumnezeu, rotund ca un butoi cu bere, smolit la faţă de necontenitele-i întunecimi lăuntrice, abia îşi mai târâie cărnurile, care s-ar prelinge unsuros pe Cale, dacă ar pocni pe la o cusătură veşmintele-i strălucitoare de împărat al vremurilor din negura negurilor, nu-i răspunde, dar îl fulgeră cu priviri veninoase, priviri care se sprijină în cârja lui din aur masiv, cu care îmblăceşte mulţimile, până le prăbuşeşte la pământ, într-o umilinţă a târâşului care îl uimeşte chiar şi pe aprigul Traian Băsescu, bărbat energic şi care a văzut multe la viaţa lui.

– Dacă te îndură, Prea Fericite, înseamnă că şi eu am şanse să revin glorios în politică!, grohăie iar Băsescu, dar negustorul de moaşte îl ignoră, pentru că tocmai începură cuvioşii de moaşte să numere veniturile zilei, iar Prea Fericitul e bănuitor, să nu-l fure sutanele negre din preajma lui.

– Bagi ceva în campania mea, Prea Fericite?, întreabă Traian Băsescu, înainte de a dispărea în prima cârciumă din drum, ca să-şi potolească setea.

Negustorul de moaşte altoieşte cu sfânta-i cârjă câteva sutane întunecate, care s-ar părea că dosiseră ceva mărunţiş, iar sutanele s-au prăbuşit pe dată, risipind în colb schelete gălbui, care răzbesc, în cădere, prin pieile firave, care le adăpostiseră până mai adineauri. Înspăimântate, celelalte sutane au îngenuncheat supuse, la poalele aurite ale obezului cu cârjă, în imediata vecinătate a oaselor risipite din piei ca din nişte saci putrezi.

– Prea Fericite, mântuieşte-mă, vindecă-mă!

Un cucernic al moaştelor părăsi stolul fastuos al preacucernicilor şi începu să inventarieze os cu os, întregind, în sfântul registrul de inventar al celor treisprezece mii de moaşte sfinte din ţară, ba pe un sfânt, ba pe o sfântă, dar iar se buluciră mulţimile, împiedicându-se de cadavrele săvârşitelor întru Domnul sutane ale moaştelor, şi strigând, în cădere, „Aleluia!”.

– Am bani, Prea Fericite! Vinde-mi şi mie măcar o falangă!

– Dacă ai bani, le poţi săruta şi te poţi închina lor; dar numai atât!

Negustorul de moaşte nu vinde ciolane, ci venerări. Ca să te închini lui Dumnezeu nu ai neapărată nevoie de învoirea negustorului de Dumnezeu, dar ca să te închini moaştelor, în ziua anume stabilită pentru minuni, fără să plăteşti vamă negustorului de moaşte nu ai nici o şansă.

– Păi da, zisese obezul negustor de Dumnezeu şi de moaşte. Dacă nu stabileam eu calendarul săvârşirii minunilor în anumite orare anuale bine chibzuite, mai dădeau năvală fraierii să vă umfle sutanele cu bănet?

– Nouă?! Bisericii, Prea Fericite!, răspund sutanele mieros de acru.

Negustorul de moaşte loveşte încet, cu capătul de sus al sfintei cârje, crucea de aur de pe piept:

– Biserica e gloria lui Dumnezeu!

– Seamănă Prea Fericitul cu diavolul de pe murii bisericilor ca lacrima cu lacrima!, susură discret o sutană spre altă sutană, în vreme ce ochişori vicleni cată cu poznaşă complicitate spre „pieptul lui Dumnezeu”, în care capătul de sus al sfintei cârje încă mai loveşte delicat, dar şi cu afişată fermitate.

Idolatre şi năucite, mulţimile aglomerează Calea şi mărşăluiesc, mărşăluiesc spre moaşte şi morminte, în vreme ce dincolo de şanţ, în bălăriile uscate, crucea veche scârţâie dureros sub povara trupului lui Iisus, pe care nimeni nu vrea să-l mai coboare şi să-l pregătească pentru întoarcerea în Ceruri. Şi huruie în noi fisura în timp, prin care aş putea fugi undeva, în munţi, sub umbra unui copac, unde să mă închin tainic şi fiului, şi tatălui, dar fiul încă nu a fost dat de pe cruce, trupul încă nu i-a fost purificat şi aşezat pe lespede, ca să poată urca la cer. Întorc faţa spre el, măcinat de amărăciune, şi-i văd sângele prelingându-se chinuitor pe capătul de jos al cârjei pe care negustorul de moaşte i-o înfige în coastă, clipă de clipă, de două mii de ani, încoace.

– E nevoie de jertfă. Pururi e nevoie de jertfă, zice Prea Fericitul, fumegând de mânie.

De pe cruce, fiul priveşte rugător. Nu cere apă, ca să i se dea oţet, ci îşi imploră doar clipa morţii, care să-l dea jos de pe cruce. Tânjeşte după moartea care să-i aducă învierea, dar viermuirea deznădăjduiţilor se hrăneşte cu neîntrerupta lui crucificare şi îşi ostoieşte setea cu sângele lui, care se prelinge pe cârja care i se tot înfige în coaste.

De undeva, dinspre culmea dealului, de acolo unde duc, prin iarba veştejită şi pe sub frunze uscate, urmele lui Dumnezeu, tatăl priveşte înlăcrimat trupul însângerat al fiului şi împietreşte.

În dimineaţa zilei de 15 august 1714

Rătăcesc prin spaţiu şi nu-mi mai cunosc sufletul. Încerc să-mi pipăi trupul, dar trup nu mai am şi mă cuprinde o spaimă, care mă-ntunecă. Disperat, năzuiesc după un licăr de lumină şi-mi aud sufletul prăbuşindu-se vârtej, din întuneric în şi mai întuneric, până la capăt. Şi se face lumină. Licăr cu licăr, se desluşesc umbre care capătă contururi ciudate. Deasupra sufletului meu, câteva grinzi masive din stejar, în care oglindesc lumânările din sfeşnice o neostenită zvârcolire. În jurul sufletului meu, o ferecătură necunoscută şi, totuşi, vag cunoscută. „Am trup!, gândesc. Mi-am regăsit trupul!”. O bucurie stranie îmi freamătă prin suflet, desluşindu-l, dar mă dor cotloanele necunoscute ale sufletului meu, pe care le descopăr ca pe ceva străin sau măcar înstrăinat, ca pe pâlpâirile zburătăcite ale subconştientului din care se zămislesc doar coşmaruri. Aş vrea să fug, să încerc o evadare nouă şi mă înalţ până la obloanele pleoapelor, cătând spre spaţiul de dincolo de trupul acesta, în care sufletul mi-i străin. Şi văd. Ridic încet pleoapele

care parcă nu mi-au adăpostit niciodată somnul reînfiripării, apărându-mă de energiile duşmănoase ale nopţilor, şi văd, şi mi se limpezesc alte contururi, căpătând claritate piezişă, de aducere aminte printr-o neaşteptată activare a subconştientului. În faţa trupului, alte trupuri, învelite în zobonuri lungi şi acolorate, încinse cu brâie vărgate, şi în anterie grele, împodobite cu aur şi pietre preţioase, trupuri îngenunchiate şi cu capetele descoperite aplecate smerit peste bărbile stufoase, care se preling pe piepturi.

– Sultanul a hotărât să fii mazilit şi trebuie să vii, cu întreaga ta familie, cu fiii tăi şi cu ginerii tăi, la Constantinopol. Îmi pare rău de nenorocirea ta şi sunt mâhnit că a trebuit să aduc o poruncă şi o veste atât de nenorocite…

Kapudgi-başi îşi drege vocea uşor răguşită… Dumnezeule! De unde îl cunosc eu pe bărbatul acesta uscăţiv şi smead, care întoarce privirile spre trupul în care m-am rătăcit, iar trupul de vremelnic împrumut pare să ştie ce are de făcut: mâinile desfăşoară cu îndemânare hatişeriful, iar vocea trupului, metalică şi sonoră, începe să răspice, în timp ce sufletul meu se trage ca într-o scobitură de grotă, undeva în trup:

– Deoarece noi am descoperit că tu, Constantin Brâncoveanu, eşti nedemn şi necredincios, că ai adus ruşi la Brăila şi că le-ai dat provizii, că ai pus în ţară biruri noi şi că, prin aceasta, ai sărăcit-o, şi că nici nu te-ai mulţumit cu reşedinţa pe care noi ţi-o hotărâsem, ci că ţi-ai făcut, după voinţa ta, o altă reşedinţă, în care şedeai mai adesea, de aceea, pentru aceste lipsuri şi pentru multe altele, te scoatem din domnie şi îţi poruncim să vii aici, la noi, cu întreaga ta casă şi familie; în acest scop, ţi-am trimis pe capugiul nostru…

O revelaţie stranie îmi clatină sufletul, care se aşează temeinic în trupul străin, hotărât să nu rateze ocazia de a deve-

ni martorul unei legende a sfinţeniei. Undeva, dincolo de fisurile apocaliptice ale Timpului, mulţimile imploră, în faţa altor moaşte de împrumut, mila Sfântului Voievod Constantin Brâncoveanu, iar aici, unde mi s-a adăpostit sufletul, Brâncoveanu, încă îngenuncheat, seamănă, până la derută, cu Preafericitul Daniel al vremurile în care i se va proslăvi numele, ferecat pe nişte ciolane străine, găsite întâmplător într-o biserică bucureşteană.

– Boiorlar, boiorlar!, strigă turceşte Kapudgi-başi, convocând sfatul domnesc, dar în scurtă vreme l-a zărit alergând, urmat de gărzi, spre cămară şi vistierie.

Constantin Brâncoveanu, păzit de doi ostaşi turci, a rămas în genunchi şi cu capul prăbuşit în barba-i stufoasă. Abia când s-a întors Kapudgi-başi şi l-a întrebat de banii ţării, Brâncoveanu a ridicat privirile trufaşe şi răutăcioase, de patriarh al altor vremuri româneşti:

– Banii? O para nu vedeţi voi de la mine!

Kapudgi-başi s-a plecat spre el, cuprinzându-i umerii şi şoptindu-i:

– Constantine, prietene: salvează-ţi familia şi spune unde-s banii. Puternicia Sa nu vrea decât banii ţării, Constantine!

Brâncoveanu a râs gâjâit:

– Nu…

În vistierie, gărzile au găsit doar 4.050 de taleri, iar în cămara Domnului, 12.000 de galbeni ungureşti, pe care Kapudgi-başi i-a predat noului Domn, pentru întremarea ţării.

Şi n-a mai fost nimic, decât drumul lung, spre Bosfor, cu familia voievodală înghesuită în harabaua cu gratii. Am ajuns la Giurgiu, am trecut Dunărea, iar l-a Rusciuk am auzit pe cineva vorbind despre ziua de 9 aprilie. Din când în când, Kapudgi-başi se apropia de harabaua cu prinşi, dar Brâncoveanu clătina din cap, spre dreapta şi spre stânga, refuzând să rostească alt cuvânt decât un îndărătnic „Nu!”.

– Te vor munci, Constantine! Îţi vor schilodi copiii!...

– Nu!

– E vorba doar de nişte afurisiţi de bani; nu ai tăi, ai ţării… Ai să-ţi mânjeşti mâinile cu sângele copiilor tăi, dacă nu întorci banii, Constantine!

– Nu!

Am călărit spre unde m-a dus trupul acela străin, în care sufletul meu îşi aflase adăpost. Dacă aş fi zărit o fisură în timp, probabil că aş fi încercat o altă evadare sau măcar o întoarcere în trupul meu cunoscut. Fusesem încartiruit într-o căsuţă dinspre Bosfor, iar serile mi le petreceam pe terasa-acoperiş, cu trupul străin întins pe un covor de rugăciune şi privind stelele, în vreme ce sufletul meu încerca să deslușească, în curgerea lor dumnezeiască, fisurile Timpului, pentru a trece dintr-un ciob în celălalt. Trăiam senzaţia corăbiei în derivă aproape până la însingurare. În Timp exişti doar dacă alungi singurătatea; altminteri, eşti mort. Păşeşti, aduni, sfâşii cu dinţi, înfuleci, faci dragoste, îmbătrâneşti, dar eşti mort. Acesta este primul lucru pe care l-am priceput, atunci când am desluşit apocalipsa Timpului.

În dimineaţa zilei de 15 august 1714, se zvonise că Puternicia Sa îşi va alunga înalta-i plictiseală pe malul mării,

la unele dintre chioşcurile sale, iar populaţia pestriţă a Istanbu-lului luă drumul mării, în speranţa că i-ar putea zări măcar gloriosul turban. Ezitam, fără ţel, dar m-a luat valul mulţimii şi, aproape fără voia mea, am nimerit aproape de eşafodul din piaţa de pe malul mării, din faţa Galatei şi a chioşcului sultanului Ahmet. Nu l-am zărit pe puternicul stăpânitor, nici măcar turbanul nu i l-am zărit, din pricina aglomerării de cape-te, care făceau zid între trupul meu de vremelnic împrumut şi simbolistica sacră a zilei acelui loc.

În piaţa înconjurată de ieniceri, i-am putut zări şi re-cunoaşte pe Vodă Brâncoveanu, pe clucerul Ienache Văcă-rescu şi pe feciorii nefericitului voievod, Constantin, Ştefan, Radu şi Matei. Şedeau îngenunchiaţi, depărtaţi unul de celă-lalt, şi cred că se rugau, deşi nu le zăream feţele, din pricina stufoaselor căciuli de miel, împodobite cu blănuri scumpe. Apoi i-au încadrat strâns ienicerii, zvârlindu-le căciulile îndă-răt, peste umeri, spre mulţimea hipnotică, şi i-au târât pe eşa-fod, aşezându-i, îngenunchiaţi, în faţa celor şase butuci, şi ei depărtaţi unul faţă de celălalt.

– Spui unde-s banii ţării?, l-am auzit întrebând pe co-mandantul ienicerilor.

– Nu.

Ştiu eu, probabil că uriaşul nubian, care mânuia iata-ganul gâdelui, primise poruncă să izbească după fiecare „Nu!” al lui Bâncoveanu, căci imediat îl descăpăţână pe clucer şi, înşfăcând capul chel de barbă, îl îndesă, înainte de a-l arăta mulţimilor, sub ochii lui Brâncoveanu, care nici măcar nu clipi.

– Spui?

– Nu!

Când iataganul gâdelui şuieră prin aer, trupul lui vodă vibră scurt, iar când gâdele îi puse capul beizadelei Constantin sub ochi, mugi icnit, aidoma zimbrului răpus de săgeţi.

– Spui?

– Nu!

Nu se aştepta nimeni din piaţă şi, cu atât mai puţin Brâncoveanu, să cadă capetele beizadelelor Ştefan şi Radu unul, după altul, cu o secundă însângerată înfiptă ic între cele două morţi. Iar Matei, mezinul domnesc, pe care încă nimeni nu-l luase în seamă, ţâşni înspăimântat în picioare şi răcni cu voce fragedă, de copil:

– Puternicia Voastră, eu nu sunt vinovat! Am doar şaisprezece ani, prea puţini pentru a fi vinovat! La vârsta mea, pot eu avea o vină aşa mare, ca să merite o moarte atât de crudă? Dacă vina e numai a părinţilor mei, de ce mă pedepsiţi pe mine, Mare Sultan Ahmet? Nu eu, ci alţii au fost cei care m-au adus aici şi care au fost împotriva ta; eu, cu toată vârsta mea copilărească, m-am opus. Încearcă, stăpâne! Dă-mi voie să-mi trăiesc tinereţea, vei vedea cu câtă credinţă îţi voi sluji! Dacă pe mine, creştin, mă vei slobozi cu iertarea ta, mă voi face musulman, dacă de asta ţine iertarea mea. Vreau, mai bine, să fiu musulman, decât să mor nevinovat, plătind greşelile părinteşti cu o pedeapsă atât de grozavă!

Nubianul rămăsese cu braţele încrucişate, privind, peste capetele mulţimii, spre chioşcul sultanului, apoi apăru un ienicer, care îl întrebă pe Brâncoveanu:

– Spui?

– Nu?

– Îngădui, ca părinte, ca mezinul tău să-şi schimbe legea, ca să-şi păstreze viaţa?

– Voi nu cereţi nimănui să se facă muslin; dacă tot vreţi să-l iertaţi, de ce i-o cereţi fiului meu?

– Pentru că e fiul tău…

Brâncoveanu suspină adânc, îşi dă capul pe spate, iar trupul lui se încordează în spasmul pe care îl produce, de obicei, un jungher înfipt în inimă. Cămaşa de mătase i s-a descheiat larg, lăsând să se vadă rănile trupului, dobândite prin munci şi cazne, care să-l oblige să spună unde sunt banii pe care i-a smuls de la românii munteni, în păguboasa lui domnie.

Cineva, în dreapta mea, se foi, şoptindu-mi:

– Să nu-ţi fie milă! Poate fi şi osânda Moldovei, că-i tot schimba domnii adese, şi-l blestema toată ţara… Avea o lăcomie mare peste măsură şi greutate şi blestem i-au rămas şi lui…

– Nici o bunătate sufletească n-a arătat în viaţa şi domnia lui, ca să se laude, ci mai vârtos este a se huli pentru multe fapte rele, pe care le-a făcut în domnia lui, care au rămas, la cei după urmă, greutate şi blestem…

– Obiceiurile cele bune ale ţării, care cu multă socoteală şi osteneală le-au făcut acei bătrâni, toate le-a stricat şi le-a făcut după cum i-a plăcut lui…

– Cea mai rea din toate, adaosurile haraciului, pe care le-a făcut la turci pentru binele lui, care, din 250 de pungi, ce au fost, când s-a pus el domn, el l-a făcut 520 de pungi, de-au rămas un blestem, de blestemă săracii de acest greu şi vor să blesteme în veci…

– Da, dar ştia să jumulească găina, fără să o facă să ţipe!, adăugă cu tâlc altcineva, oprindu-se brusc, pentru că, de pe eşafod, se auzi glasul icnit al lui Brâncoveanu.

– Matei! Copile, din sângele nostru n-a fost nimeni care să-şi piardă credinţa!...

Apoi, mutându-şi privirile încercănate spre chioşcul sultanului:

– Nenorocitul acesta, deşi e fiul meu, să-şi plătească capul cu sângele său, dacă şi-a pierdut cinstea prin prostia sa!

Adolescentul de pe eşafod plângea mărunt şi a scâncit spre Cer:

– Vreau să mor creştineşte, loveşte!

Nu ştiu ce a fost mai departe, pentru că vorbele copilului Matei mi-au salvat sufletul, smulgându-l brutal din trupul neatent, pe care îl locuisem vremelnic, şi aruncându-l în lumină, iar în lumină am recunoscut făgaşul spre trupul în care am crescut şi în care mă simt acasă. Iar trupul meu mărşăluieşte pe Calea Sfintelor Moaşte, privind cu inconştient cinism şi cu inconştientă nepăsare spre trupul fiului, crucificat la margine de drum şi căruia toţi îi înfigem câte o armă dureroasă în coastă, ca să putem bea, desfrânaţi, din sângele lui.

Undeva, înspre unde duc urmele lui Dumnezeu, încep să curgă lacrimi, iar Cerul le cerne răbdător şi le risipeşte peste creştetele noastre.

– Sfinte Constantin Brâncoveanu, mântuieşte-mă, vindecă-mă!

– Hă-hă-hă, acela o fost mai bandit ca mine!, grohăie iar Băsescu, spre negustorul de moaşte.

Mulţimile trec buluc, iar negustorul de moaşte îşi face socotelile. Seamănă atât de mult, la trup şi la suflet, cu Constantin Brâncoveanu, încât încep să fug spre departe, cât mai departe de el, în vreme ce lacrimile lui Dumnezeu îmi răcoresc fruntea. E atâta bunătate şi atâta înţelegere în lacrimile lui Dumnezeu, încât spulberă cu ele însingurările, inclusiv însingurarea-i care l-ar ucide.

Matca și legionarii

Mi-am privit ceasul. Uitasem că singura victimă a apocalipsei a fost timpul și mi-am privit ceasul: acele rătăceau din cifră în cifră, când în amețitoare rotire, când împleticit, ca un om bolnav. Și mi s-a făcut frică, și am ieșit în stradă, ca să întreb cât e veacul, dar și strada mă întâmpină ostil, cu ciudățeniile ei năucitoare. Am zărit, mai întâi, politicieni mergând în mâini, apoi, în imediata lor proximitate, și pe ziariștii Sucevei. Și ei mergeau în mâini, iar cuvintele și mărunțișurile de prin buzunare li se rostogoleau pe trotuare, în clinchet delicat.

Nu știu de ce, dar toți locuitorii Sucevei mergeau în mâini, și nu doar în mandatul lui Nechifor. M-am furișat prin

breșele apocaliptice ale timpului și i-am văzut, în toate mandatele tinerei democrații românești, mergând în mâini. Am încercat să-i imit, să mă adaptez, dar nu am putut. Îmi lipsește echilibrul mersului în mâini, dar și forța care să-mi susțină trupul. Aș fi vrut să văd cum arată Suceava invers, dar n-am izbutit să merg în mâini, deși nu mi-a lipsit stăruința.

Un ziarist din cohorta politicienilor care merg în mâini m-a observat și m-a întrebat contrariat:

– Domnule, dumneata de ce nu mergi firesc, așa cum o face toată lumea? Mersul cu palmele pe cer poate fi periculos...

Avea mâinile rănite, semn că a trecut pe aleile de cartier, printre blocuri, pășind cu mâinile pe vestigiile riscante ale betoanelor de odinioară, care scot la iveală colți tăioși de piatră.

– Nu pot!, i-am răspuns cu glas chinuit de umilință. Îmi lipsește exercițiul.

Ziaristul m-a privit cu milă. În mersul lui în mâini, căpătase, totuși, o anumită verticalitate, un orgoliu al importanței lui printre oamenii mandatelor democratice ale Sucevei. Avea o poziție, beneficia de respectul semenilor, în ciuda faptului că i se risipeau inutil cuvintele din buzunare și le duceau adierile, din loc, în loc, până departe, ca pe gunoaie.

În cele din urmă, mi-a venit ideea să intru în instituțiile statului din bietul nostru târg provincial, fiind convins că doar acolo unde se muncește și se iau deciziile importante pentru populația județului Suceava slujbașii binelui obștesc, în conservatorismul lor tradițional, și-au păstrat anacronicul obicei de a păși pe tălpi, dar m-am înșelat cumplit. I-am găsit șezând

pe scaune în mâini și scriind și gândind cu picioarele. Capetele atârnau ciudat printre brațe, aidoma unor butaforii textile, îmbâcsite de colbul Sucevei în veșnică reconstrucție.

– Ce caști gura ca un vițel la poartă nouă?, mă apostrofă o funcționară din Palatul Administrativ. Chiar nu pricepi nimic din mersul societății românești înspre luminița de la capătul tunelului?

Se vede treaba că nu, și, din păcate, nu se întrezărește nici o salvare pentru destinul meu anacronic. Să zicem că, după mari eforturi și cu multă voință, aș izbuti să merg și eu în mâini, dar la ce mi-ar folosi, dacă nu pot gândi și scrie cu picioarele? Mi se face atât de milă de mine și de neputința mea, încât mi-aș lua sufletul la palme, dacă nu aș găsi puterea de a mă resemna. Nu există capacitate umană mai desăvârșită decât resemnarea. Ființa umană se fundamentează pe resemnare și se împlinește prin speranță. Între resemnare și speranță nu mai există nimic.

– Ar trebui să te inițiezi în înțelepciune, Ionică...

Tresar. Așa îmi zice, prin fisurile timpului, doar Constantin Sofroni, singurul politician erudit, pe care l-a avut județul Suceava, vreodată. Întorc privirile înspre voce și, într-adevăr, îl văd pe Constantin Sofroni, zâmbind poznaș, dar legănându-se amuzat pe palme.

– Și tu?!

– Numai în societate, Ionică. Să nu spună lumea că aș fi un retrograd bolșevic. O să trec pe la tine, să mai discutăm și să revin cu picioarele pe pământ. Ce-ți mai fac copiii?

– Vrei să spui că nu ai încetat să gândești cu capul?

– Numai în afara orelor de serviciu și în mare secret. În instituțiile Matcei nu-i voie să gândești decât cu picioarele...

– În instituțiile statului, vrei să spui...

– Au fost ale statului, dar numai pentru scurtă vreme. Acum sunt ale Matcei.

– Ce-i aia Matcă?

– Să dea bunul Dumnezeu să nu afli niciodată! Și să nu nimerești în calea legionarilor ei, conduși de Cășuț și Diliboi!...

– Cum adică? Ăștia nici nu există în timpul mandatului tău!

– Nu și nu vor exista niciodată, dar nu vor fi conștienți de asta.

– Matca aia... merge și ea în mâini?

– Fără îndoială. Dacă nu ar gândi cu picioarele, cum ar ajunge stăpâna acestui județ!

Convenim să ne întâlnim, la mine, acasă, mai spre seară, și dispar, printr-o breșă a timpului, curios să văd cum arată locotenenții Matcei, Cășuleț și Diliboi. I-am găsit în buricul târgului, mergând în mâini și amușinând niște urme, peste care li se scurgea din limbuțe un venin pestilențial. Ciudate limbi aveau ăștia, când late și catifelate, când ascuțite și secretând venin.

– Ce faceți, domnilor ziariști? Amușinați?

– Bă ăsta!... Noi nu suntem ziariști, ci jurnaliști. Ziariști sunt retrograzii de la trusturile de presă din Suceava, care monopolizează piața, în dauna tânărului jurnalism revoluționar...

– Care trusturi? Niște ziare bune, dar care abia de mai pot supraviețui. Și cum sunt mai multe, înseamnă că nu impun un monopol, ci dimpotrivă...

*

Înțepăturile veninoase în glezne m-au luat pe nepregătite și am țipat de durere, iar Căşuleț și Diliboi au râs cu hohote, de s-a cutremurat orașul. Râsul acela tonic și biruitor a scos în balconul Palatului Administrativ o femeie, care, privind printre stâlpuleți – că doar și ea mergea în mâini, i-a întrebat, de sus și cu frenezie, pe tinerii ei legionari:

– L-ați capturat pe şaman?

– Încă nu, că ne stă în cale acest bătrân parvenit intelectual, ajuns șarlatan de presă de ziare, că le ia partea! Sigur, în mod interesat cu parale!

– Băgați venin în el, ce mai așteptați!?

– Tocmai am băgat...

Și, dintr-odată, limbile lor s-au lățit și catifelat, iar doamna din balconul Palatului Administrativ chicotea de plăcere sub asaltul limbilor catifelate, care tocmai escaladaseră balustrada balconului. De undeva, dinspre picioarele celor doi legionari, s-au auzit vocile, blânde ca o adiere de vară, întrebând mieros:

– Dar Domnul, distinsul Soț al Majestății Voastre, nu este prin preajmă, ca să ne putem depune omagiile noastre recunoscătoare?

Femeia nu a răspuns. Savura clipa. Atunci când făptura umană are ceva de savurat, nu mai exisă nici întrebări și nici răspunsuri, ci doar un dulce răsfăț al tuturor simțurilor. Conștientizate sau subconștiente. De jos, din stradă, o priveam atât de topit de admirație, închinându-i chiar și un poem, încât starea asta de omenesc extaz m-a costat cumplit, pentru că limbile late și catifelate s-au transformat, năucitor de repede, în colți de viperă, care mi s-au înfipt în glezne și pompau cu hărnicie venin.

– Fir-ați voi ale dracului de năpârci!, am izbucnit, încercând să le strivesc limbile otrăvite cu tălpile uzate ale pantofilor, și-atunci amușinătorii, ca să nu pară că ar da semne de teamă, au pornit tumultos pe urmele şamanului.

Muzica şi negustorii de moaşte

Deodată, au răzbit spre ceruri şi au nins pe pământ nişte sunete ciudate, armonioase, pe care le-au auzit doar cei care au auz şi au fremătat de viaţă. Chiar şi bunul Dumnezeu, furişat în ierburile de dincolo de Cale, cu speranţa de a-şi coborî fiul de pe cruce, după trecerea negustorilor de moaşte, a tresărit, întipărind în ierburi urme omeneşti, stropite cu sudoare, cu sânge şi suferinţă şi luminând cu respiraţia lui cerul uşor înnorat, curăţindu-l de zdrenţele neguroase până târziu, în toamnă.

Şi am privit, iarăşi, bulucirea mulţimilor, înfricoşându-mă de sălbatica lor lărmuire despre moaşte. Ca nişte moaşte s-au bulucit mulţimile pe Cale, cadenţând ciudat în epuizanta lor idolatrie. Nu era mărşăluitor, bărbat sau femeie, care să nu poarte măcar un os, căruia să i se închine cu disperată evlavie, iar planeta începu să duhnească aidoma unui cimitir cu morminte proaspete.

– Dar Dumnezeu? Cu Dumnezeu ce se întâmplă?, întreb cu glas răguşit.

Negustorul de moaşte şi de Dumnezeu, rotund ca un butoi cu bere, smolit la faţă de necontenitele-i întunecimi lăuntrice, abia îşi mai târâie cărnurile, care s-ar prelinge unsuros pe Cale, dacă ar pocni pe la o cusătură veşmintele-i strălucitoare de împărat al vremurilor din negura negurilor, şi nu-mi răspunde, dar mă fulgeră cu priviri veninoase, priviri care se sprijină în cârja lui din aur masiv, cu care îmblăceşte mulţimile, până le prăbuşeşte la pământ, într-o umilinţă a târâşului. E înconjurat de sutane, de giulgiuri fără de trupuri şi fără de suflete, sprijinite ciudat pe oasele de rezervă pentru biruinţa definitivă a idolatriei ciolanelor, oase care vibrează periculos, riscând prăbuşirea definitivă, odată cu sutanele de gardă, din pricina vibraţiilor muzicii. Rana din coasta fiului, târât, cu tot cu cruce, pe şleaul morţii spiritualităţii, respiră sunetele, dar nu are când să se vindece, pentru că mereu e răscolită de vârful altei suliţe, ca să curgă sângele în voie şi să înspăimânte. Fără spaimă, n-ar mai exista sutane şi negustori de moaşte, omenirea s-ar detensiona şi ar trăi lumina ca pe o dragoste fără de sfârşit.

Am stat deoparte, undeva, aproape de muzici, acolo unde-mi fusese ursit să fiu atunci, dar tot m-au intuit cei care nu văd, nu aud şi nu simt şi au aruncat spre mine cu pietre:

– Caută-ţi mântuirea! Vino să-ţi dăm mântuirea!

– Dar mântuirea voastră? Cu mântuirea voastră ce se întâmplă?

Nu mi-au răspuns, continuau să arunce cu pietre. Nu înspre mine, ci înspre muzică. Spumegau:

– Satana nu are ce căuta în Cetatea lui Ştefan cel Mare şi Sfânt!

Ipocriţii! Abia îi prădaseră mormântul, aruncându-i sfintele moaşte, într-o doară, sub lespede, dar se folosesc de numele Lui ca de un ciomag!

– Muzica nu poate fi ucisă!, le strig, încercând să-mi pun trupul şi sufletul în calea pietrelor azvârlite, dar ce nu mi-i destinat mie nu mă loveşte.

Şi văd, şi aud, şi simt cum între sutane şi muzică se interpun tinerii, mii şi mii, zeci de mii de tineri, care-şi revendică dreptul dumnezeiesc la a trăi, la a simţi, la a se mântui cu adevărat. Creaţia înseamnă dumnezeire. Creaţia înseamnă dragoste. Creaţia vindecă răni şi suflete, iar îndreptăţirile la creaţie nu ni le poate lua nimeni. Prin creaţie, noi ne mântuim cu adevărat.

– Are cineva nevoie de mântuire?!

Negustorul de moaşte şi de Dumnezeu, rotund ca un butoi cu bere, smolit la faţă de necontenitele-i întunecimi lăuntrice, abia îşi mai târâie cărnurile, care s-ar prelinge unsuros pe Cale, dacă ar pocni pe la o cusătură veşmintele-i strălucitoare de împărat al vremurilor din negura negurilor, şi gâfâie retoric, gata să propună un preţ al mântuirii. Negustorul de moaşte şi

de Dumnezeu s-a substituit Creatorului, iar dacă l-ar zări, în ierburile de dincolo, disperat tânguindu-şi fiul, l-ar zdrobi cu toiagul lui din aur masiv, cu care îmblăceşte doar mulţimile. Pe Cale, toate sutanele goale de trupuri şi de suflete clatină din cranii a negare. Ei, purtătorii de sutane, sunt năluciri ierarhizate ale substituirii de Dumnezeu, cu dreptul de a condamna sau ierta mulţimile înspăimântate. Ce nevoie mai au generaţiile de Tatăl Nostru, cel din ceruri, când au atâţia cucernici, sfinţiţi, prea sfinţiţi şi prea fericiţi părinţi, pe pământ? Tatăl Nostru nu mai este tată, fiii nu mai sunt fii, ci robi ai cucernicilor, sfinţiţilor, prea sfinţiţilor şi preafericiţilor părinţi; nu mai e loc de un ceresc Dumnezeu şi de Împărăţia Cerurilor, într-o civilizaţie dominată şi deprimată prin mici feude ale spălătorilor de creiere. Iar muzica, închinare Tatălui Ceresc, trebuie înlocuită cu cântări evlavioase, cu beznele cuvintelor dogmatice, pentru a apăra tineretul de a simţi, de a gândi, de a se împărtăşi din lumină.

– Vino, să-ţi dăm mântuirea!

De parcă ar avea cineva nevoie de mântuirea lor, a celor care ignoră să-şi caute propria lor mântuire, a celor care poartă sutana ca îndreptăţire la arendăşia sufletelor, deşi au murit de mult şi pentru totdeauna, chiar dacă încă nu înţeleg şi nu conştientizează, măcar, această cumplită decădere a naturii umane. Şi se aud muzici, iar sufletele şi frunţile se înseninează şi se îndumnezeiesc prin creaţie. De dincolo de Cale, cu fiul încă împuns în coaste de sângeroasele stafii ale beznei, Dumnezeu ascultă şi prinde speranţă. E trist, poate, că s-a ajuns într-o epocă în care chiar şi bunul Dumnezeu trebuie să se bazeze pe speranţă. Sau poate că e bine, poate că e normal ca şi bunului Dumnezeu nimic din ceea ce este omenesc să nu-i fie străin. Şi muzicile prind rădăcini, înălţând crengi viguroase spre ceruri, crengi care nu lasă umbre, pentru că răspândesc

lumină, făcându-şi sălaşul, alături de Dumnezeu, aşa cum spune şi psalmistul, în Soare.

„Pământul meu, domnule judecător!”

Uitasem să întreb cât e veacul, dar orașul era pustiu și nu întâlnisem, pe străzile lui desfundate, țipenie de om. Pășeam ostenit, încercând să-mi mai trag sufletul, după ce fugisem, printr-o fisură a timpului, din vremea în care am fost țintuit prin naștere. Apoi am auzit vocile, în cor straniu, răzbind dinspre sălile de judecată ale clădirii care ținea loc și de închisoare, și am intrat, fără să îmi închipui că voi întâlni, acolo, toată populația ținutului, aflată, de milenii, în căutarea dreptății. A dreptății ei, a îndreptățirii fiecărui pământean la pământul lui, dobândit din moși-strămoși.

– Care pământ?, întrebă sec judecătorul.

– Pământul meu, din moși-strămoși...

Țăranul, cu fruntea vălurind frânghii-frânghii, are în el o admirabilă încrâncenare, pe care o deslușesc cu încântare.

– Care moși și care strămoși?

Țăranul își îndesește văluririle frunții, apoi cedează, neputincios:

– Pământul meu, de la tata...

– Cum îl cheamă?

– Pe pământ?

– Nu, pe tata.

Încurcat și buimăcit de severitatea interogatoriului, țăranul întoarce ochii spre nevastă-sa, care freamătă răutăcios în spatele lui.

– De unde să știu eu, Vasile!? Eu îs de pe vale, iar taică-tu de pe deal...

– Nu știi cum îl chema pe taică-tu!, zvâcni contrariat judecătorul.

– Tata...

– Dar pe maică-ta? Presupun că măcar numele celei care te-a alăptat ți-a rămas în minte...

– Era... era o femeie!, răspunse țăranul și mai încurcat, întorcând iar privirile rugătoare spre nevastă-sa.

– De unde să știu eu, Vasile? Eu îs de pe vale... Dar pământul e al nostru, domnule judecător!

– E emoționat, de asta se încurcă!, interveni, la timp, un taică părinte, care își însoțea obștea și în fața legilor lumești. Dar tot poporul știe, domnule judecător, că pământurile noastre le avem din moși-strămoși, de la Traian și Decebal, de la Ștefan cel Mare și...

Judecătorul, un neamț cu arbore genealogic scris, din 1435, încoace, clătină ironic din cap:

– Dar taică-su, taică părinte?

– Ioan, îl știu de când i-am schimbat numele papistaș Ion în cel al adevăratei credințe, Ioan..

Țăranul întoarse iar privirile înspre nevastă-sa, șoptind scrâșnit:

– Ține minte, Catincă: Ioan! Cine știe când mai avem nevoie de numele ăsta!

– Dar pe mama lui Vasile, cum o chema, taică părinte?

– Era o femeie... Cine să-și mai amintească numele unei femei!? Dar pământul al lui este, domnule judecător, făgăduit cu jurământ Sfintei și Adevăratei Biserici!

Afară, un sfârșit de septembrie măcina mărunt cerul plumburiu. Picături reci și mărunte mi se prelingeau, pe sub guler, pe șira spinării. Ieșisem, copleșit de aleanul pustietății, și l-am auzit pe Vasile, care părăsise și el sala judecății istoriei, întrebând cu netrucată curiozitate:

– Cum ai spus, taică părinte, că se numeau moș-strămoșii?

– Traian și Decebal...

Țăranul tăcu, iar frânghiile frunții lui înguste sugerau sisifice eforturi de memorare. Abia târziu, când deja zărisem o altă fisură a timpului, prin care aș fi putut evada, mi s-a cățărat pe ceafa șiroind de ploaie încă o întrebare a neamului meu:

– Și care-i moșul și care-i strămoșul, părinte?

Împovărat cu dumnezeire

Trebuia să mă dumiresc, de aceea am urcat iar, înălţime după înălţime, până pe culme, şi l-am văzut dansând prin iarba spuzită cu cer şi cu inflorescenţe.

– Acum ştiu!, i-am strigat, când s-a oprit din rotire.

– Curios, înseamnă că eşti singurul care ştie. Eu, de pildă, nu-s la fel de norocos ca tine şi nu ştiu nimic…

– Înseamnă că eşti îngerul căzut, i-am zis, iar şamanul a râs hohotit, privindu-mă cu o milă nedisimulată.

– Cât încă nu te despovărezi de mit, înseamnă că nu ştii nimic.

– Ştiu, totuşi, că tu eşti primul şaman!, nu m-am lăsat eu.

– Nu există primul sau ultimul, ci numai şamanul…

Mulţi au fost, de-a lungul veşniciei efemerităţii, cei care şi-au proclamat nemurirea, dobândind doar sfinţenie în dezarmanta credulitate a generaţiilor umane. Iar sfinţenia nu-i altceva decât o temere, o cauză a spaimelor şi neliniştilor noastre existenţiale.

– Da, ceva-ceva tot ai înţeles, a râs iar şamanul.

Nu se poate să-mi fi citit gândurile.

– Dar sfinţenia, ca temere, înseamnă împovărare.

– Eu m-am eliberat. M-am eliberat prin dragoste de dumnezeire…

– Dragostea este împovărarea supremă!

– Dar l-am văzut, i-am auzit sufletul suferind pentru că nu-şi poate da jos Fiul de pe cruce…

– Ai văzut în tine, nu în El, care nici nu poate fi văzut şi desluşit.

– Din pricina îndepărtării…

– Din pricina definitivei şi primordialei îndepărtări. Din cauza mitului: cum l-aţi creat, aşa îl aveţi.

– L-am văzut în sufletele generaţiilor omeneşti…

– Nu poţi călători decât din străbuni în strămoşi; fisurile duc numai înspre ei, aidoma unei activări norocoase a subconştientului…

– Cum adică? Dacă voi răzbate, de pildă, spre ziua crucificării lui Iisus, nu voi putea fi martorul supremei mântuiri?

– Dacă un strămoş al tău a fost acolo, atunci da. Dacă nu, nu. Vei întâlni doar un bordei, undeva, prin lume, dormitând printre vietăţi şi vegetaţie. Când vei mai călători, să-ţi priveşti chipul…

L-am privit. De fapt, l-am zărit în undele dense ale Bosforului, atunci când am fost martorul martiriului Brânco-

veanului. L-am zărit şi în vitraliile colorate ale Palatului Administrativ din Suceava anului 2115, atunci când am încercat prima mea evadare în viitor. Nici unul nu era chipul meu, deşi fiecare îmi era oarecum familiar. Eu nu eram eu, eu eram ei. Nu îmi spălam chipul cu palmele mele, ci cu ale lor. Pentru că chipul nici nu era al meu, ci al lor.

– Nu, nu ai luat-o razna, îmi pară şamanul începutul de gând tăinuit. Începi să înţelegi, dar e cale lungă până la totala despovărare de mit, de manipulări convenite drept spiritualitate sau istorie.

– Bine, dar miturile vin din realităţi…

– Miturile sunt creaţii mult mai târzii, pe seama unui trecut din ce în ce mai întunecat. Chiar şi Dumnezeu e un mit. Că doar nu ţi-l imaginezi chinuindu-şi trupul îmbătrânit într-un incomod tron de aur şi asudând la nesfârşit, în durata judecăţii de apoi…

– Dumnezeu e Lumină!

– Oare?

M-a privit curmeziş, în vreme ce-şi ridica braţele spre cer, pentru a se înfăşura într-un dans neaşteptat, tropotind chiar şi pe Soare, iar de sub tălpile lui se desprindeau aşchii şi jarişti care alungau întunericul.

– Lumina e nevoia şi amăgirea omului dornic de a şti!, l-am auzit spulberând şi cuvintele. Lumina e mitul fiecărui suflet în parte, care confundă clopotul de sticlă al propriei existenţe cu dumnezeirea!

Parabola clopotului de sticlă chiar o înţeleg, dacă nu cumva am ştiut-o dintotdeauna. În fond „firul” şi ghemul” existenţial nu înseamnă decât o axă convenită în timp, dar viaţa omului este un întreg distinct, un larg al celor percepute numai de el, deci un clopot de sticlă sau o sferă de sticlă, pururi rătăcitoare prin spaţii şi timpuri şi tocmai de aceea apusă, cândva anume, în sferele de sticlă ale celorlalţi. Nimeni nu moare niciodată, ci se mută cu sfera lui altundeva, fără a se mai întoarce vreodată. La naştere, omul primeşte simultan şi naşterea, şi viaţa, şi moartea, dar naşterea şi moartea nu sunt decât dimensiuni ale sferei, subconştiente atingeri ale membranei care statorniceşte şi defineşte fiecare viaţă în parte. Doar vieţile există, prizonieratul lor într-o anume dimensiune a conştientizării înlesnind speculaţiile de genul „ceea ce există e creaţia percepţiilor mele”.

– Ceea ce ar însemna că eu nu sunt decât nălucirea răzvrătirilor tale!, îmi şopteşte dansul, dar văd bine şi chiar conştientizez că dansul nu are chipul meu. Poate doar chipul sufletului, pe care nu-l cunosc, deşi l-am pus pe masă adesea, ca să stăm la sfat.

– E doar o speculaţie!, răspund.

– Încearcă să-ţi priveşti, odată, sufletul. Şi poate că ai să înţelegi.

– De parcă nu aş fi vrut, de parcă nu aş fi încercat! Îmi stau mărturie poemele…

– Cine are nevoie de mărturii? Fiecare are nevoie doar de el însuşi. Când nu pricepe, rătăceşte…

Între mine şi dans, împietreşte statura unui bătrân. Nu ştiu când şi de unde a venit. Nu ştiu dacă mă zăreşte, nu ştiu

dacă înţelege dansul. Îşi pune palma la ochi şi măsoară zările încercănate de culmile munţilor. În curând se va transforma într-o stâncă, va fi lumina din adâncul nebănuit al pietrei. Fiecare piatră are un suflet, o lumină. Aşa e ursit, astfel se durează vremelniciile şi veşniciile. Şi văd şi izvorul, care exista aici dintotdeauna sau de foarte curând. Sau poate că doar va exista: se va desprinde proaspăt din sufletul meu, care de-atât amar se tot caută. Sorb din unda răcoroasă: îngenunchez, cu mâinile împreunate, şi sărut unda, şi sorb. Îmi zăresc chipul: e chipul meu, iar recunoaşterea mă face fericit. Sorb, beau cu nesaţ din unda răcoroasă, desfăcând cu dinţii fiecare picătură. Cale de o veşnicie, mă bucur de răcoarea undei, stau îngenuncheat şi mă simt fericit. Când mă ridic, dansul nu mai exisă. Doar câteva urme, risipite prin iarba domoală a culmii muntoase. Şi nu ştiu ale cui sunt urmele: ale dansului, ale sufletului sau ale trupului meu.

Când cobor, cerul e tivit cu şiroirile viguroase ale apusului. Ştiu că aş putea sorbi şi din acest izvor, care picură vesel pe clopotul de sticlă al cerului, dar amân pe altădată. Probabil din superstiţie: cum să vreau să gust din propriul meu apus?

Dar unde cobor, înspre ce mă întorc? Valea râului e copleşită de umbre şi primele lumini ale civilizaţiei umane fumegă ostenite. Un clopot răguşit amăgeşte şi ademeneşte întunericul, iar glasurile profane ale sătenilor cheamă animalele la muls. În şiştare de lemn, spumegă laptele, despletindu-şi calea pe cer. Câţiva câini îşi trimit veşti liniştitoare, peste care întunericul întinde pănuri grele şi împovărătoare.

– Nu-i aşa că-i frumos?, întreabă Dumnezeu, de undeva, de nu mai ştiu unde.

Nu-i răspund, deşi îi simt palmele cereşti cum îmi mângâie sufletul. Cu dragoste. Dar dragostea adevărată este

apogeul împovărării. După împovărare şi doar ca împovărare se cunosc chipul şi asemănarea.

Ziua răstignirii lui Iisus

Îmi dorisem atât de mult să fiu martorul Tainei, încât am şi răzbit în ziua aceea de primăvară, împovărată cu neasemuite flori de măr. Cât vedeai cu ochii, până la poalele păşunilor care urcă munţii, merii sărbătoreau ca într-un alean cosmic, iar pământul fremăta reavăn de o neascunsă bucurie, rostogolindu-şi ierburile înflorate până hăt, dincolo de nemărginire.

Mă aflam într-un sat cu câteva bordeie, întărite, peste buza pământului, cu bârne de lemn, învelite discret la încheieturi în lut proaspăt văruit, iar acoperişurile din stuf vechi, deja cenuşiu, clocoteau sub năvala albinelor şi a fagurilor nou duraţi. Primăvara însăşi e o sărbătoare, iar sufletul vibrează de primăvară ca de nemurire. Am ajuns într-un trup tânăr, de adolescent îndreptăţit de prima lui vânătoare, lângă un suflet încă neştiutor şi care nici că-şi putea bănui limitele. Am încercat să-i vorbesc, dar am înţeles curând că nu mă aude, că nu conştientizează vaga prezenţă a altui suflet, care-i îmbrăcase trupul, decât ca pe o migrenă oarecare, ca pe o astenie de primăvară, pe care o puteai alunga cu o cupă de vin bun. Tânărul trup se încolonase într-o şerpuire bărbătească pe potecile nici măcar bănuite ale pădurii, păşind spre culmea măgurii din vecinătatea cătunului. Pe alte poteci, în apropiere, urcau femeile şi copiii, iar dinspre culmea măgurii, dinspre locul în care se ating Cerul şi Pământul, în anumite clipite ale unor zile îndătinat stabilite, se revărsa domol şi tânguitor glasul nepământesc al unui bucium, care călăuzea paşii, învăluind sufle-

tele într-o unificatoare taină. Era straniu să te simţi părticică, fir de nisip dintr-o stâncă şi piatră în dezlănţuirea de inefabil a muntelui. Nici o înstrăinare, nici o desprindere, nici o tentaţie, ci o solidaritate naturală de sferă întregită în desăvârşita ei armonie. Şi sunetul buciumului, aidoma mâinilor unui olar, care îmblânzesc formele, călăuzindu-le discret spre perfecţiune.

„Am ratat”, mi-am zis, deja convins că dacă moşii mei, cu feţele vopsite, în părţi egale, cu alb şi cu negru, trăiau atât de departe de Ierusalim, eu nu voi putea fi martorul răstignirii şi nu voi înţelege nicicând adânca semnificaţie a împlinirii. Oricum, nu aveam nimic de pierdut, dacă participam la ceremoniile echinocţiale ale naşterii luminii întărite, săvârşite, Primăvara, pe Muntele Soarelui.

Pe culmea netedă şi întinsă a măgurii, un vibrant apus de soare răzvrătea luminile, rostogolindu-le peste acoperişul cerului, dogorit de lumini aprinse. Luna se ivi ca o seceră albă, de parcă doar ar fi tras cu ochiul spre trupul Mirelui, întins pe iarbă, în mijlocul cercului celor doisprezece bătrâni, care-i vegheau somnul. Când ne-am apropiat, i-am văzut fruntea scrijelită de spini şi sângele rubiniu, care i se prelingea, fără să se închege, în iarba care-l sorbea cu nesaţ. Buciumul continua să tânguie, iar cei doisprezece, stâlpii neamurilor din văile Muntelui, şopteau înfundat sub măştile cu întruchipări zodiacale.

– Neamul nostru se trage din stirpea Omului cu Ulciorul, a şoptit bărbatul din faţă, peste umăr, înspre fiul în trupul căruia aflasem adăpost.

Băiatul a încuviinţat, înclinând capul, apoi s-a îndreptat, împreună cu alţi flăcăi, spre focul dinspre soare-răsare, în vreme ce bărbatul păşea, printre cei din leatul lui, spre vâlvătaia dinspre miază-zi. Erau patru focuri mari, care străjuiau

întinsul măgurii, marcând cele patru puncte cardinale. În faţa fiecărui foc încă molcom, aşteptau câte trei lăutari, câte un scripcar, un cobzar şi un năier, iar când buciumul a tăcut, năierul a presurat peste bobotaie cetină verde, dezlănţuind roiuri nervoase de scântei. Între timp, scripcarul a început să tânguie discret din strunele meşteşugite sub arcuş, apoi, odată cu primele ritmicităţi ale cobzei, naiul risipi peste depărtări o lumină blândă şi îmbătătoare. La fiecare foc, un alt cântec, o altă slăvire a sacralităţii vieţii, a Cerului şi a Pământului. Bărbaţii au prins să păşească ritmic, de la un foc, spre celălalt, în sensul invers al rotirii Soarelui pe Cer, iar femeile, rămase mai înspre streaşina pădurii, formau, cu trupurile lor minunate, sinusoidele vechi ale fostului calendar lunar. Nu se horea, se oficia, se celebra o anume ritmicitate universală. Muzicanţii, cum erau singurii care mai aveau darul de auzi sonorităţile astrelor, aducea sunetele pe pământ, între oameni şi iarbă, între tina care ne ştie sufletul, pentru că-i croită la fel ca ţipătul. Iar oamenii păşeau apăsat, de parcă fiecare sonoritate şi-ar fi căutat, prin tălpile lor nervoase, stigmatul vremelniciei, arsura popasului pe pământ.

După întregirea cercului, ne-am întors în jurul cerului celor doisprezece stâlpi. Se făcuse tăcere, soarele plecase, iar Mirele Cosmic, încă întins în iarbă fragedă, cu somnul vegheat de zeii cei vechi, surâse prin somn, atunci când în palme, apoi şi în labele picioarelor, au înflorit stigmatele suferinţei, risipind alte izvoraşe de sânge rubiniu, pe care iarba le sorbea dezlănţuită. Când a năvălit, iar, sunetul buciumului peste cer, toate vârstele lumii s-au îndreptat spre cele patru bobotăi, dar fiecare vârstă spre cea care urma. Flăcăii deveneau, astfel, prin ceremonia focului din miază-zi, bărbaţi, iar bărbaţii gustau amarul apusului vestitor de îmbătrânire; doar moşii focului de miază-noapte se îndreptau veseli şi revigoraţi spre focul soarelui-răsare ca spre o înviere, care îi investea direct cu o altă tinereţe, cea fără de bătrâneţe şi fără de moarte. Doar cântecele

lăutarilor rămâneau aceleaşi şi aşa cum le-au fost dăruite de astre, în veşniciile în care le era îngăduit să le audă şi să se iniţieze. Pasul înşiruirii rotunde, de la un foc la altul, devenea mai aşezat, mai chibzuit, iar umbrele, pe care în mersul tineresc nu le observasem, se prelingeau greoaie, împovărând picioarele aidoma unor corăbii trase la edec.

În mijlocul măgurii, pe iarbă, Mirele îşi continua liniştit somnul vegheat de bătrânii înţelepţi, iar târziu, în noapte, când i s-a ivit stigmatul din coastă, s-a ridicat, cu mâinile îndepărtate de corp, de parcă ar fi cuprins lumea într-o neasemuită îmbrăţişare, şi a şoptit, cu glas limpede şi clar ca un zvâcnet de izvor proaspăt:

– Fiţi binecuvântaţi! Aţi fost mântuiţi!

Apoi s-a ridicat, împreună cu cei doisprezece stâlpi, în vreme ce mulţimea levita doar la câţiva paşi deasupra ierbii, urmărind înălţarea cu înfrigurată fericire. De sus, de foarte sus, a mai răzbit, încă o dată, glasul limpede şi curat până în sufletele noastre:

– Voi fi Luceafărul de Dimineaţă, ca să vă vestesc Lumina Adevărată!

Undeva, pe Cer, înspre miază-zi, s-a ivit, aidoma unui vehicul cosmic, Luceafărul, steaua Marelui Păstor, ultimul Mare Păstor, care îşi veghea, de sus, din inefabil, turmele de încrezători în adevărurile lui:

– Bine, dar e Iisus! Răstignirea nu s-a făcut la Ierusalim, ci aici, pe o măgură oarecare?, mi-am auzit sufletul, într-o pustietate a tăcerii.

– Şi aici. Şi peste tot, mi-a răspuns un glas de sub masca stirpei Omului cu Ulciorul. Răstignirea şi învierea s-au petrecut peste tot şi se vor petrece, ca şi naşterea, în toate sufletele, până în vecii vecilor.

Am vrut să mă apropii, dar stâlpii încă rămăseseră în preajma Luceafărului de Dimineaţă, la o distanţă pe care levitaţia celorlalte trupuri nu o puteau parcurge. Şi-atunci am înţeles că Divinitatea este atât de departe, încât nici măcar cu mintea nu ai răzbi până la ea.

Întâlnirea şamanilor

– Vrei să mă urmezi?

Nu cred că am înţeles întrebarea şamanului, dar l-am văzut păşind, fără să aştepte răspunsul, pe o potecă de munte, şerpuind cu dibăcie prin păduri nepăşite de nimeni, dar desferecate din munte cu copitele cerbilor, şi am început şi eu anevoiosul suiş. Îmi simţeam gleznele arzând şi le masam răbdător la popasurile întâmplătoare, cu speranţa că se vor mai dezumfla. În fond, totul depinde de o îmbunătăţită circulaţie a sângelui, îmi spuneam, iar când întâlneam pe cale frunze de patlagină, le adunam în buzunare, ca să-mi înfăşor gleznele cu ele la următorul răgaz, prin preajma bulbucului iniţial al altui izvor de munte. Era în amurg, pădurea se înfăşura în aramă, iar cerul, în parte doar bănuit, presăra neauzit umbra roşie a limbii unui clopot ceresc, iar copacii i se închinau cu evlavie, fremătând din frunzişuri şi vibrând cu naturaleţe din crengile vii şi fără de asemuire.

După o vreme, păşind printre târşurile înălţimilor, am zărit vârful Toaca din muntele Ceahlăului, numit odinioară Pionul, adică „Troianul”, din consecinţa desei aglomerări cu sacerdoţi pelasgi din Balcani, cunoscuţi, prin vremile la fel de încărunţite, de după după dispariţia şamanilor şi croirea Căii celei Demne de Admiraţiune a Zeilor, drept pioni sau troieni, ca şi calea, încă numită Troianul, din netimp, până în toate timpurile. Ne-am apropiat de stânca de la temelia sacră a vârfului Toaca, şi-atunci stânca aceea s-a despicat, în înălţimea unui stat de om, iar din lăuntrul răznea spre afară o lumină albastră, siderală, în care şamanul s-a topit ca în învolburarea calmă a unei mări de departe. Am păşit în stâncă, uimit că nu mi se întâmplă nimic şi că pot încă păşi spre miezul unei peşteri afunde, în mijlocul căreia, înfăşurat în flăcările unui rug ciudat şi la fel de ceresc albastru, stă calm şi cu pleoapele plecate un bărbat, îmbrăcat în alb şi care seamănă cu Iisus al generalei conştientizări a umanităţii, după preluarea subconştientă, dacă nu cumva şi arhetipală a închipuirii fabuloase a unui veşnic neştiut pictor bizantin, pus de ierarhi să stabilească înfăţişarea omului-zeu, care înnobilează sacralitatea prin suferinţă. Era acolo, iar dintre sprâncenele lui se revărsa iluminarea ochiului intuitiv, la fel de sideral-albastră, şi-abia atunci am văzut cum împrejurul rugului se conturau cele douăsprezece dimensiuni identice ale sale, poate întrupări zodiacale, poate apostoli sau poate tot atâtea multiplicări ale sinelui universal, despre care tot vorbesc poeţii din toate vremurile, dar care au izbutit să rupă lanţurile ruginite ale înrobirii în timp. Păşeam şi pluteam, iar gleznele mele umflate, înfăşurate în patlagină cu foi din coaja unui mesteacăn, s-au dezumflat pe dată, presurând frunzele, să prindă o nouă viaţă, şi mai viguroase, în interiorul templului-peşteră. Şi le-am simţit şi le-am văzut întinerite şi pline de vigoare, deşi nu-mi sta gândul nici la tinereţe şi nici la veşnicie.

Cei doisprezece, care înconjurau rugul, pulsau, odată cu risipa de flăcări, între propria lor identitate şi identitatea celui din mijloc, de parcă s-ar întregi în unul, pentru a se risipi apoi în doisprezece. Păreau unul şi acelaşi chiar şi în risipa de după desprinderi, încât te-ai fi putut închina fiecăruia în parte, fără a te înstrăina de cel unic. Şi am băgat de seamă că iluminarea, ba chiar şi flăcările rugului central, se contopea din desprinderile de lumină ale ochilor lor intuitivi, şi cred că m-am şi bucurat de iluminare, aşa cum aveam fă fac, în fiecare am al vieţii mele, atunci când mergeam să „iau lumină", cu prilejul Învierii. Luam şi sclipătul de lumină, pe care îl ocroteam între palmele făcute căuş, ca să pot duce focul viu până acasă, dar îmi şi umpleam sufletul şi mintea cu iluminare. Sufletul şi mintea? Mai există ai altceva sau ne sunt îndeajuns doar aceste două concreteţi ale veşnicului?

Şi nu eram eu singurul martor: un pâlc de necunoscuţi, grupaţi undeva, aproape de păşirea în cercul sacru, ascultau şi priveau cu sufletele ciulite. Ei urmau să poarte vestirile în largul şi în lungul lumii cunoscute, încredinţând miracolele şi descifrările celor care erau însetaţi să creadă. Atât de însetaţi, încât ar fi sorbit chiar şi zorii, lăsând veacurile umanităţii în întunericul din care se desprinde doar în zori. Zorii înseamnă purificare, dar aleşi sunt doar cei câţiva dintre aleşi, iniţiaţi, dar şi înnăscuţi în puritate lăuntrică. În prezenţa lor, nu aş îndrăzni nici măcar o şoaptă, nici un of de blândă despovărare şi de revigorare prin respiraţie. Până acum, îi crezusem şamani, nu doar mărturisitori, iar spusele lor mi se întipăriseră cu fier încins în memorie. Şi-mi fac vreme să încerc să le înţeleg, să transform simbolul în viziune, în icoană vie a unei realităţi dintotdeauna râvnită, dar şi improbabilă pentru vecii vecilor.

Încă fascinat de contopirea celor doisprezece în unul şi de desprinderea şi de individualizarea fiecăruia drept firească multiplicare a lui unul, le descifrez braţele întinse la nivelul

umerilor ca la o prindere în horă, iar fiecare identitate seamănă cu o cruce, crucea zilei, cea dreaptă, pe care avea să fie Iisus răstignit. Se vede faptul că am o alcătuire blasfemică, pentru că nu mă pot mulţumi cu ce-mi este dat, ci râvnesc să înţeleg. Cred, dar credinţa mea nu-i deloc arhetiplală, nu am fost dresat în copilărie să accept, fără trăire, ceea ce toţi îşi asumă, dar fără a-şi bate capul şi cu întrebări, deşi nu întrebările sunt cele care contează, ci răspunsurile. Iar în faţa sufletului tocmai am parte de răspunsuri şi-mi amintesc de versetele celor mai vechi cărţi religioase ale omenirii, în care răspunsurile intră în dialog şi determină întrebările, răspunsurile, şi nicidecum întrebările, însemnând temelia explicabilului care condiţionează adevărul. Întrebările ţin, mai curând de mythos, de închipuirile, deci de născocirile pe care doar întrebările le provoacă. Adevărul este un răspuns nelimitat şi necondiţionat.

Rămăsesem cu sufletul aţintit spre silueta din miezul năvalnic al rugului şi spre celelalte douăsprezece din preajma ei, toţi semănând atât de bine cu închipuirea universală al lui Iisus, iar în gând mă tot întrebam neauzit: „Cine sunt, oare?”. Nu îndrăzneam să-i întreb pe necunoscuţii din gura coridorului templului, rămas cu sufletul pironit spre incredibila levitaţie, în egală măsură desprindere de pământ şi de cer, când am auzit o voce picurând dinspre hora şamanică din măruntaiele sacre ale universului:

– În limba noastră, mi se spune Tatăl Tuturor, dar în vechea Agard (Grădina Raiului) aveam douăspreze nume: Tatăl Tuturor, Herran sau Herjan (lordul sau invadatorul), Nikar sau Hnikar (împungătorul cu suliţa), Nikuz sau Hnikud (împungătorul cu suliţa), Fjolnir (atotştiutorul), Oski (împlinitorul de dorinţe), Omni (cel al cărui discurs răsună), Biflidi sau Biflindi (scuturătorul de suliţă), Svidar (cel care dăruieşte zile), Svidrir Vidrir (cârmuitorul vremii) şi Jalg sau Jalk… Dar ginţile, vrând să mi se închine, mi-au zis, în limbile lor rătă-

cite, ca să poată să mă venereze, Grim (cel mascat), Gangleri (Waywont), Herjan (invadatorul), Hjalmberi (cel cu casca), Thekk (cel plăcut), Thridi (al treilea), Thud (cel slab), Ud, Helbindi (cel care orbeşte cu moartea), Har (cel înalt, măret), Sad, Svipall (cel schimbător), Sanngetall (cel care ghiceste corect), Herteit (cel bucuros de război), Hnikar (împungătorul cu suliţa), Bileyg (cel pe care-l păcăleşte ochiul, cel cu un singur ochi), Baleyg (cel cu ochi de flăcări), Bolverk (înfăptuitorul de rău), Fjolnir, Grimnir (cel mascat), Glapsvid, Fjolsvid (cel întelept), Sidhott (cel cu gluga mare sau pălărie lată), Sidskegg (barbă mare), Sigfod (părintele victoriei), Hnikud (împungătorul cu suliţa), Allfod (Tatal Tuturor), Atrid (călăreţul ce atacă), Farmatyr (zeul mărfurilor), Jafnhar (la fel de măret), Biflindi (scuturătorul de suliţă), Gondlir (purtătorul toiagului), Harbard (barbă gri), Svidur, Svidrir, Jalk, Kjalar (conducătorul corăbiilor, conducătorul săniilor), Vidur, Thror, Ygg, Thund (cel teribil), Valk, Skilving (cel iute), Vafud, Hroptatyr, Gaut (cel din Gotland), Veratyr (zeul bărbăţiilor, sau zeul făpturilor)…

Încercam să îl identific pe acest adevărat Omni, ale cărui spuneri răsună, dar discursul părea să vină dinspre cele treisprezece înfăţişări, fără o individualizare, sugerată măcar de mişcarea buzelor. Nimic nu se clintea pe feţele vopsite în alb şi negru, pe feţele fiecărui Grim, în parte, cei mascaţi, care păcălesc ochiul (Bileyg). Pricepusem, totuşi, că au fost câteva întâmplări, care s-au petrecut în călătoriile lor şamanice, iar aceste întâmplări aveau să devină poveşti, mituri care au consacrat toate acele porecle, transformând în evenimente mai mult sau mai puţin măreţe, în minuni care nu pot fi puse la îndoială, toate acele întâmplări.

Şi totuşi, care dintre ei este Creatorul, cine sunt zeii şi umbrele care compun începutul? Cine a fost ziditor de bărbaţi şi creator al zeilor, Tatăl care a fost la început, prin care sunt

lucrurile care sunt, creatorul lucrurilor care trebuie să fie, sursa lucrurilor care există, Tată al părinţilor, precum şi Maica mamelor, Părintele părinţilor zeilor şi zeiţelor, Domnul care a creat lucrurile din el însuşi, Creatorul Cerului şi al Pământului, al Apelor şi al Munţilor? E suficient să mă întreb, respirând nedumeririle vremilor, şi răspunsul vine din acelaşi neprecizat, care parcă ar determina mirările, întrebările:

– Oricare ar fi, viaţa este plină de El, deşi El nu revendică nimic; se bucură doar şi nu pretinde nimic de la creaţiile Lui. Este nenăscut, nedesluşit şi fără nume, căci, dacă ar putea fi desluşit şi ar purta un nume, ar deveni muritor. Cuvântul zideşte, dar zideşte în efemer, nu în veşnic. Din El vine respiraţia, care este durata de viaţă a tuturor lucrurilor. El trăieşte pentru totdeauna şi întotdeauna, iar legile lui în întreaga lui împărăţie guvernează toate lucrurile mari şi mici... El a creat cerul şi pământul, şi tot ce este în ele… Cea mai mare realizare sa, cu toate acestea, este crearea omului, care, oferindu-i un suflet, va trăi veşnic, deşi corpul său se poate descompune în ţărână sau poate arde în cenuşă. Ceea ce se vede în univers, toate aceste lucruri se vor reînnoi; la fel ca diferitele roade ale pământului, care se succed în ordinea cuvenită anotimpurilor, totul se învârte în lume, fără început, şi fără sfârşit, pe această roată care provoacă distrugerea şi reînvierea tuturor lucrurilor, cauza primară a creaţiei fiind un ou tare, inepuizabil în seminţe ale tuturor fiinţelor create…

– Va trebui să ieşim din peşteră, să ducem lumina şi să risipim întunericul. Pasărea vieţii – puterea infinitului din suflet, capturată de Timp, o vom slobozi, pentru a atinge marea fericire. Şi vom zidi muntele lângă fiecare pagan, lângă fiecare comunitate cerească, pentru ca paganii să aibă locuinţa dorită de inimile lor, iar speranţa îşi va face datoria…

Nu ştiu dacă bărbaţii din preajma mea aud aceleaşi răspunsuri, dar foarte curând înţeleg sau doar îmi amintesc faptul că doar desluşirile identice unesc şi reunesc.

– Omul moare şi se naşte din nou ca un fir de iarbă, înainte de a intra în casa Morţii, de la care va primi trei daruri, pentru că, timp de trei zile, cât a stat la ea, nu a mâncat şi nu a băut. Asceza este prima condiţie a sfinţeniei. Moartea îi va dărui focul, iar odată cu focul, trinităţile credinţei: triplul foc: cunoaştere, meditaţie, practică; triplul proces: elemente de probă, deducţie, experienţă; şi tripla datorie: studiul, concentrarea, renunţarea…

– Sinele care ştie totul, care nu se naşte, nu moare şi care nu este efectul nici unei cauze; este etern, existent prin Sine, nepieritor şi fără vârstă… El este mai mic decât ceea ce este mic şi mai mare decât ceea ce este mare. El trăieşte în toate inimile. Sinele individual şi Sinele universal trăiesc împreună în inimă, ca lumină şi umbră. Totul se reflectă în lumina lui…

Şi, deodată, peste toate vestirile, lunecă înspre noi, odată cu flăcările albastre, care-i întăresc levitaţia, bărbatul care seamănă atât de bine cu Iisus. Ne scrutează sufletele unul câte unul, apoi glăsuieşte, mişcându-şi buzele, cu o neasemuită amărăciune:

– Vai, înţelepţilor, câtă nefericire veţi aduce asupra voastră şi asupra urmaşilor urmaşilor voştri, inventând religiile!...

Am vaga impresie că întrezăresc o lacrimă sub pleoapele lui, dar nu am când mă dumiri, pentru să totul se stinge, se întunecă şi mă înfăşură în beznă. Încerc să răzbesc spre lumină, pipăind pereţii peşterii cu vârfurile degetelor. Ştiu că nu

mi se va îngădui să rămân acolo captiv, pentru că nu-mi sunt ursite iluminările, ci doar lumina. Păşesc încrezător şi mă întâmpină zorii pentru a mă înlănţui în temniţele existenţei umane.

La poalele munţilor, pe o colină, câţiva pagani dintr-un pagan oarecare, cu casele risipite pe costişe, durează un vârf Toaca în miniatură, folosind stânci uriaşe, tăiate drept, dar neşlefuite. Rămân şi îi privesc cum transportă cuburile imense de piatră prin aer şi cum le aşează frumos unul peste altul în rânduiala zidurilor. Nu folosesc mâinile, încă nu sunt iniţiaţi în robie, chiar dacă ochii lor intuitivi sunt mult mai mici decât cei ai şamanilor, iar sclipirea albastră mai pală, mai ostenită. Nu durează mult şi văd templul, care copie vârful Toaca din Ceahlău, întregit, cu o deschizătură pătrată spre Cer, astfel încât Creatorul să poată umple întreg cuprinsul noului vas. Am mai văzut o astfel de zidire, supravieţuind şi în veacul meu de om, la Denusuş, dar vasul este acoperit cu boltirea unui acoperământ de biserică, astfel încât Sinele să rămână, pentru totdeauna, afară, în ceruri. Iar vocea din măruntaiele Ceahlăului răsună deasupra aproape cu disperare:

– Vai, oameni, vai vouă, câtă nefericire veţi aduce asupra voastră şi asupra urmaşilor urmaşilor voştri, inventând religiile!...

Revolta anti-satanică

Suceava se afla în faţa unui iminent pericol: bucuria! Şi nu doar bucuria tinerilor, ci şi a celor care gândesc singuri, după cum inspirat avea să observe preşedintele Gheorghe Flutur, care venise la un început de seară muzicală rock, apoi,

pentru că a presupus că nu-i rost să ţină cuvântări şi să facă o perversă baie de mulţime, dus a fost pentru totdeauna, pentru a se încolona în trupele dense ale celor care nu gândesc, dar pun stăpânire pe toate.

Întâlnirea mea cu rockul s-a săvârşit demult, după ce fata şi prinţesa mea Cozmina a venit să-mi spună că frăţiorul ei, Andi, ascultă rock. La un pas mai în spate, Andi, care avea doar vreo opt-nouă anişori, fremăta, aşteptând să se disculpe.

– Şi care-i problema?, întreb.

– Rokul e satanic!

– Te-au învăţat profesorii aşaceva?

– Nu profesorii, ci părintele protopop Aristarh, proful de religie…

Am zâmbit cu amărăciune:

– Draga mea, nu există muzică satanică, muzica, în întregul ei, fiind profund dumnezeiască. Un filosof antic, care l-a iniţiat în tainele cereşti pe Zalmoxis, Pythagoras, spunea că umanitatea putea asculta, cândva, muzica stelelor şi, tocmai de asta, nu făcea nimic altceva decât să cânte şi să danseze. Iar bunul Dumnezeu, nemulţumit de ne-făcut, a decis ca numai unii dintre ei să o audă, ca să le-o transmită şi celorlalţi, cu prilejul anumitor sărbători.

Apoi l-am întrebat pe Andi unde pot afla muzica pe care o ascultă el şi am început să o caut. Şi mi-au plăcut dezlănţuirile de armonii, pe care le-am asemuit, în sinea mea, cu nişte degete care pipăie stelele, armonii ciudate, individualizate între simfonic şi jazz. Mă străduiam să înţeleg muzica aceea

cu adevărat profundă, cumva şamanică, adică în sensul în care anumite cântece maramureşene şi moldoveneşti străvechi încă mai conţin ecouri din ceremoniile cereşti ale nuntirii cosmice, de la primele începuturi ale omenirii. Eram doldora de lecturi şi înţelesesem, de la Strabon, că „muzica, care însoţeşte dansul, ritmul şi melodia, ne uneşte cu divinitatea prin desfătarea şi, totodată, prin frumuseţea artei", deşi nu doar prin muzică, „oamenii ating perfecţiunea în imitarea divinităţii când fac bine altora, dar s-ar putea spune, şi mai corect, că ei ating acest stagiu când sunt fericiţi".

Şi au trecut anii, apoi, într-un miez de noapte, rătăcit, împreună cu Doru Octavian Popovici, printre adolescenţii care au atins acest stagiu al fericirii, la un concert de muzică rock, în deja legendarul club sucevean „VOX", l-am întrebat ce-ar fi dacă am face, la Suceava, un festival de rock.

– Dar poţi?

– Trebuie să pot! Le-o datorăm…

În preajmă, adolescenţii erau cu adevărat fericiţi, pentru că, în fond, intraseră în armonie cu divinitatea, după cum formulase, cu milenii înainte de Strabon, dar dinn altă zare şi perspectivă a omenirii, şi Lao Tze, „bătrânul înţelept".

Şi a urmat Bucovina Rock Castle, într-o urbe încă nepregătită pentru un astfel de eveniment; dacă ar fi fost pregătită, ar avea festivalul şi astăzi, mai ales că Bucovina Rock Castle ajunsese la o asemenea faimă printre trupele rock din Europa şi America, încât majoritatea dintre ele râvneau la o invitaţie, la o consacrare prin premii. De la Bucovina Rock Castle şi-au luat zborul spre consacrare mondială şi DUBIOZA KOLEKTIV, şi JIN-JER, iar dacă festivalul nu ar fi fost

asasinat, contribuţiile noastre la patrimoniul cultural european ar fi putut întrece şi cele mai optimiste aşteptări.

Bucuria obştească are inamici încrâncenaţi în spaţiul istoric românesc, aşa că s-au trezit doi feciori de protopopi, care vor moşteni cârjele taţilor lor, după ce s-au arătat drept atleţi ai creştinismului, apoi şi alţi atleţi, de data asta amatori, care-mi reproşau că nu cred în… diavol şi, de aceea, Bucovina Rock Castle este un demers satanic.

– Cum să cred în diavol, când cred în Dumnezeu?, am ripostat unui atlet care mă abordase pe stradă.

– Ca să fiţi de folos lui Dumnezeu, în lupta cu satana!

Eu nu mă vedeam ieşind la colţ de stradă, cu şişul în mână, căutându-l pe satana, ca să-i tai beregata. În fond, răul, acel „Ainu Mandu" care a născocit „şarpele îngheţului", ştiut fiind faptul că frigul galactic s-a risipit asupra lumii dinspre Constelaţia Dragonului, era şi el doar o născocire neînchipuit de ulterioară Dragonului astral. Iar toate ceremoniile cereşti din primordialitatea conştientă a omenirii încă mai se mai ţin, drept obiceiuri, deşi au fost „datul iniţial", Datina, adică nişte ceremonii născocite odată cu CA LUSH'AR (caluşar), deci cu Naşterea Limbajului Credinţei.

Prima trupă din festivalul Bucovina Rock Castle, care ar fi putut pricinui revolta ati-sataniştilor, a fost VADER, din Polonia, întâmpinată mereu cu ostilitate de talibanii intoleranţi ai catolicismului din ţara lor natală, dar ortodoxia românească priveşte cu ochi buni orice demitizare a „papiştaşilor", aşa că a ignorat accentele anti-terorism religios (crede şi nu cerceta!) ale textelor care însoţesc muzica trupei VADER. Texte care pledează pentru libertatea omului de a gândi singur şi de a fi cu adevărat. O probează şi un interviu, luat liderului trupei,

Peter, de Andi Drăguşanul, pe care îl publicasem, înainte de festivalul din 2015, sub titlul, ales din spunerile lui Peter, „Iubesc viaţa. Dar nu pentru orice cost”:

Andi: Salutare băieţi, ştim că aţi mai fost în România; cum aţi descrie experienţa voastră de aici şi ce părere aveţi despre scena de metal?

Peter: România a fost destul de izolată, în anii 80 şi 90, aşa că nu ştiam multe despre scena de metal de aici. Cântam în Ungaria, de câteva ori, şi asta era zona cam cea mai apropiată, până în 2006. După, am cântat în Bucureşti, pentru prima oară – dacă îmi aduc bine aminte – şi am fost toţi foarte surprinşi. Nu ne aşteptam să găsim atâţia maniaci metal şi atât de multe trupe bune. Îmi aduc aminte de „MG42”, după nume, pentru că eram deja destul de interesat de istoria militară. După aceea, am cântat de mai multe ori în România, şi nu doar în capitală. Cum am spus, nu a fost nici o conexiune între noi şi scena Metal din România, aşa că nu ştiam mai nimic. Primul contact cu poporul român nu a fost foarte plăcut. Mai ales că, în Polonia, media a creat o imagine nepotrivită a ţării voastre. De obicei, conectată cu politica, Ceauşescu, comunism etc. Trăiţi într-o ţară minunată, cu o istorie lungă şi puternică şi cu tradiţii frumoase. Sunt bucuros că nici comunismul, nici tirania nu au distrus România, şi că vă dezvoltaţi atât de repede. Plănuiesc să vizitez România, anul viitor, în cazul în care „Vader” nu îmi fură tot timpul.

Andi: Aţi întâmpinat, vreodată, vreo formă de cenzură sau de discriminare, datorită credinţelor voastre, în Polonia sau oriunde altundeva?

Peter: Nu am avut, niciodată, probleme serioase, cum a avut Behemoth, în Rusia, de exemplu. Problema lor a fost mai mult politică, decât religioasă, să fiu sincer. „Vader” a în-

tâmpinat câteva încercări de anulare a unor concerte, din motive „blasfemitoare", dar doar unul din concertele noastre a fost anulat, şi nu din cauza imaginii noastre, ci din cauza restricţiilor legate de show-ul pirotehnic. A fost, desigur, un truc local tipic politic, de a aduna puţină atenţie în societatea locală. A fost „o poveste" legată de un show din oraşul Swidinca, în Polonia, în februarie, anul acesta, de asemenea. Câţiva idioţi locali, conectaţi cu aripi religioase, împreună cu psihopaţi „exorcişti", au încercat să adune mulţimea, să anuleze un concert „Vader" cu forţa. A fost chiar difuzat şi în media. În definitiv, nu au făcut altceva decât să ne facă publicitate, şi show-ul a fost „sold aut". Toţi ipocriţii ăştia au găsit o cale uşoară de a fi faimoşi, în media, dând vina pe scena Metal pentru probleme. Nu vor să vadă adevăratele probleme din jur... blestemată politică!

Andi: Cum vedeţi evoluţia scenei Metal din Europa, de când aţi început să cântaţi şi unde plasaţi trupa „Vader" în acest peisaj?

Peter: Nu sunt nici istoric, nici publicist, nici un expert, pentru a-mi da cu părerea în subiectul ăsta. Sunt un fan Metal, pentru care ascultatul muzicii nu a fost destul, aşa că am început să cânt şi să creez, în propria-mi trupă. Sunt încă foarte activ, în ceea ce fac, şi, de asemenea, urmăresc ce se întâmplă în jur. Totuşi, evoluţia scenei de Metal Extrem, după revoluţia pe care a provocat-o, în anii 80, a mers în direcţii brutal de distructive. Asta e ceea ce văd... Metal-ul a fost, întotdeauna, pasiune, dedicare, dacă nu chiar şi devotament. Asta e tot ce a făcut pe Metal Freaks şi trupele Metal puternice. Fiecare revoluţie în muzică transformă pasiune, idei, talent în comercializare şi grabă spre succes. „Afacerea ucide Arta" – aşa e, cum ne semnam scrisorile în trecut. Iar acum, afacerea ucide, dacă nu a ucis, deja, metal-ul din toată lumea. Succesul incredibil al unor trupe ca Metallica, Slayer, Dimmu

Borgir sau chiar şi a polonezilor noştri Behemoth, a schimbat mintea multor trupe tinere de metal. Foamea de succes, indiferent de cost, pentru mai multe like-uri pe Facebook, pentru locuri mai bune la festivaluri, pentru mai mulţi bani... Este bolnavă şi aşa e, cum am văzut „evoluţia scenei Metal”, chiar ieri. Astăzi îmi aduce speranţe, totuşi. Văd din ce în ce mai mulţi fani tineri, în primele rânduri, la concerte, văd mai mulţi Freaks (ciudaţi) care sunt mândri de părul lor lung, de gecile de piele, şi cărora nu le este frică să strige, la concertele Metal. Metalul este devotament şi sacrificiu! Dacă îţi este „frică” sau încerci să explici frizura sau imaginea „gay”, cum este percepută, cu job-ul tău, şcoala ta sau vârsta... metal-ul nu este pentru voi! De ce vechile legende Metal s-au întors atât de intens, în ultimul timp? Pentru că obişnuiau să fie reali! Doar Metalul real este viaţa adevărată! Înţelegeţi ce spun? Nu plâng sau mă plâng, aici...vreau doar să văd **METALUL ADEVĂRAT ÎNAPOI!!!**

Andi: Cum a fost perceput de public ultimul vostru album?

Peter: Bine, fanii ne cântau cântecele, chiar după ce albumul a ieşit, aşa că înseamnă ceva. Eu nu îmi critic, niciodată, albumele. Nici nu le evaluez. Fiecare album, înregistrat ca şi „Vader” şi de „Vader”, este un album ce cuprinde unele momente de emoţii, gânduri şi păreri. Una din cele mai mari realizări ale trupei „Vader” – dacă nu chiar cea mai mare – este activitatea continuă şi popularitatea, în ciuda lumii permanent schimbătoare şi a generaţiilor din jur. Nu am fost niciodată o trupă incredibil de populară, dar încă suntem, şi mereu am respectat şi am rămas dedicaţi Fanilor din toată lumea. De asemenea, ultimul album a avut parte de reacţii bune şi de recenzii pe măsură. Nu vreau să fac parte dintr-o trupă faimoasă pentru scandaluri sau trucuri ieftine. Sunt fericit şi încă pot să fac mii de fani Metal de asemenea fericiţi.

Andi: Pot fanii să se aştepte la ceva nou, din partea voastră?

Peter: Un album nou? DA. Un turneu nou? DA. Muzică nouă? DA. Stil nou? NU! Momentan, suntem pregătiţi pentru următorul turneu, cu „Venim Inc.”, – care înseamnă legendarii „Venom”, doar că fără Cronos. Pentru acest moment, am pregătit un set special de cântece, din perioada 1983-93. Nu am cântat piesele astea niciodată, în afara Poloniei, după ce am readus „Vechiul Vader”, acum câţiva ani. Când am început să mergem prin turnee, în 1993, ne-am concentrat doar pe albumul de debut. Ne-am abţinut să cântăm piesele de la început (cele în poloneză, de exemplu), după ce Doc a intrat în Vader. Am vrut doar să creăm ceva nou şi proaspăt. A venit, totuşi, timpul să ne amintim de „chestiile vechi”.

Andi: Există viaţă, după moarte?

Peter: Întrebaţi-mă, după ce mor. Prea multe poveşti şi prea multe teorii au fost create, în toată existenţa umană, pentru a ne face să ne simţim mai bine. Toate au fost pietre de temelie ale Metalului... Moartea şi ce se va întâmpla după a fost, şi încă este, o inspiraţie pentru artişti. Aşa că poate mai bine să ne întrebăm şi să ne gândim la „Ce-ar fi, dacă?”... şi apoi să cunoaştem răspunsul? Voi ce credeţi?

Andi: Înspre unde credeţi că se îndreaptă lumea?

Peter: Spre iad!!! Serios, mă refer la „Iadul” creat, ca termen, de cei cărora le e frică de el. Este mult, despre asta, în ultimul album „Vader” (şi ăsta nu e un anunţ promoţional!

Andi: Dacă ar fi un concert „Vader”, la sfârşitul lumii, unde aţi fi şi ce cântece aţi cânta?

Peter: „Mergeţi în iad!” ar fi un cântec perfect pentru un astfel de moment. Umanitatea este prea mândră, pentru a supravieţui Pământului. Pur şi simplu, am pierdut sentimentul de echilibru, în lumea în care trăim... Am învăţat să trăim mândri. Acum, să vedem dacă ştim să şi murim mândri. Toţi urmăm idioţi, discursuri plăcute la auz şi tot rahatul servit de media. Majoritatea dintre noi ştiu că toate astea sunt un rahat... dar este mult mai uşor să „urmezi”, decât să fii un „inamic al mulţimii”. Putem să regulăm o oaie, ca să avem mai multe vizualizări sau like-uri pe internet, dar nu putem face nimic pentru a-i opri pe idioţii care-i păcălesc pe ceilalţi. Cum am spus, „MERGETI IN IAD!”... Un cântec perfect, pentru a arăta degetul mijlociu umanităţii, în ultimul ei moment. Nu mă înţelegeţi greşit, nu am ajuns, încă, un mizantrop. Iubesc viaţa. Dar nu pentru orice cost.

Andi: Care sunt trupele care v-au influenţat cel mai mult?

Peter: Asta e uşor. Nimic nu s-a prea schimbat, de câţiva ani. Black Sabbath – pentru că ei m-au infectat cu întunecime şi greutate. Judas Priest – pentru că e trupa cea mai emblematică de Metal, ce a existat vreodată, şi m-au învăţat şi pe mine cum să cânt Metal. Slayer – o versiune extremă a Judas priest, în muzică şi pe scenă. Richard Wagner – pentru că mi-a deschis ochii şi m-a făcut să gândesc diferit. Sunt mai multe, dar astea sunt fundamentale pentru mine.

Andi: Ce vreti să le transmiteţi fanilor, care aşteaptă concertul vostru, la „**Bucovina Rock Castle**”?

Peter: Promit că nimeni nu v-a pleca, de acolo, fără o satisfacţie maximă!!! „**La revedere!**” (partea asta chiar a scris-o în română).

În şanţul Cetăţii, am discutat mult cu Peter, care era interesat de istoria interacţiunilor romăno-polone, de-a lungul vremilor şi, mai ales, în preajma şi în interiorul acestei mândre cetăţi a Sucevei. I-am povestit mai tot din ceea ce ştiam, apoi l-am întrebat, pe neaşteptate, poate şi în întregirea interviului făcut de Andi:

– Peter, tu crezi în Dumnezeu?

Muzicianul polonez m-a privit uşor contrariat – în fond, felul de a crede al fiecărui om înseamnă o chestiune intimă chiar şi în sacralitatea ei, apoi m-a privit în ochi şi a şoptit:

– Să nu crezi în Dumnezeu înseamnă să fii tâmpit; dar să crezi în popi înseamnă să fii iremediabil tâmpit…

Felul acesta de a gândi, la care am subscris şi vom subscrie întotdeauna, era al întregii comunităţi rock, chestie pe care aveam să o observ imediat, datorită altui interviu făcut de Andi, dar, de data asta, cu legenda vie a muzicii universale, cavalerul Regatului Olandei, înnobilat de Regina Beatrice, Jan Akkerman, pentru cariera în trupa „Focus”, care i-a adus notorietatea de a fi considerat drept unul dintre primii 10 chitarişti ai istoriei muzicii. La Bucovina Rock Castle au cântat şi alţi muzicieni cu faimă meritată, precum Uli Jon Roth (concertul „Tokyo Tapes Revisited” al trupei SCORPIONS) sau minunata trupă NAZARETH, toate trupele încântându-mă prin solidaritate şi prin dinamica insolită a gândirii. Iar mai târziu aveam să descopăr, în concertul „Vremea Dinozaurilor” al trupei PRIMORDIAL o atât de profundă cunoaştere a spiritualităţii umane ancestrale, încât, după concerte, intram în dezbateri asupra temei atât de temeinice, încât un chitarist de la PRIMORDIAL avea să exclame, înspre colegii lui de trupă:

– V-am spus eu că, până la urmă, tot se va găsit cineva care să şi înţeleagă ce cântăm, nu doar să îi placă?!

În acelaşi an 2015, uriaşul muzician Jan Akkerman, discutând cu Andi, care, pe atunci, nu era decât un puşti, avea să-şi deschidă sufletul cu aceeaşi naturaleţe ca şi Peter de la VADER:

Andi: Salutări Jan, ce părere ai despre România şi ce aşteptări ai legate de concertul de aici?

Jan: E o mare plăcere să fiu în România şi să-mi prezint muzica, desigur.

Andi: Cum se descurcă Jazz Rock-ul în zilele astea?

Jan: Eu cred că Jazz Rock-ul a rămas un pic fără Jazz, aşa că încerc să fac ceva, în legătură cu asta, de vreo 45 de ani. Altfel, va deveni un pic prea eclectic, pentru mine, devenind prea plictisitor, din punctul meu de vedere.

Andi: Cum vezi evoluţia scenei de Jazz Rock, de când ai început tu să cânţi, şi unde te plasezi în acest peisaj?

Jan: Oricum, nu m-aş înscrie niciodată într-un club, care mă vrea pe mine ca membru.

Andi: Cum a fost perceput de public ultimul tău album?

Jan: Din ceea ce am reuşit să-mi dau seama, pare că majoritatea oamenilor l-au trăit ca pe o turnură plăcută în direcţia mea muzicală, de până acum, şi membrii din trupa mea au început să-şi formeze o trupă cu aceeaşi intenţie ca şi ulti-

mul nostru album, „Minor Details” (Detalii Minore), cu poziţii variate şi alte avantaje şi dezavantaje.

Andi: Pot fanii să se aştepte la ceva nou?

Jan: Până la urmă, ce e nou? Adică „Rolling Stones” cânta aceleaşi chestii, de peste 50 de ani, sub motto-ul „Progresiv”, care este, probabil, mai mult „pro”, decât „gresiv”. Ţinând cont că până şi cei mai mari muzicieni rămân amatori ai inimii... dacă înţelegi ce vreau să spun.

Andi: Există viaţă, după moarte?

Jan: Probabil, dar deja nu mai ştim.

Andi: Înspre unde crezi că se îndreaptă lumea?

Jan: Păi, după ce un evreu a devenit creştin, lumea încă vorbeşte despre asta, de peste două mii de ani. Imaginează-ţi că, dacă lumea ar putea sări peste toate prostiile astea religioase, am avea şanse să ajungem, în următorul secol, nevătămaţi.

Andi: Recomandă-ne trei trupe, pe care le-ai descoperit în ultimul timp şi care ţi-au plăcut.

Jan: Următoarea întrebare!...

Andi: Cum ai descrie experienţa de a cânta alături de B.B. King?

Jan: Emoţionantă şi plăcută, şi, în acelaşi timp, o mare inspiraţie; un om dulce şi un cântăreţ cu adevărat autentic. Aş vrea să am măcar jumătate din farmecul lui şi din „soi de vivre”, deşi unii oameni îmi spun că nu mă descurc rău.

Andi: Ce le-ai transmite fanilor, care aşteaptă concertul tău de la „Bucovina Rock Castle”?

Jan: Aşteptaţi-mă!

Ne simţeam bine în universul rock, deşi contactul cu realitatea zilelor ne umplea sufletele de amărăciune. Când intram în stagiu, pentru repetiţiile din prima zi, deja aveam glicemia de peste 300, dar în timpul concertelor, deşi îmi jucau în trup, sub vibraţiile difuzoarelor, toate măruntaiele, glicemia îmi scădea lent, domol, odihnitor, la 120. An de an, aceeaşi poveste, aceeaşi amărăciune. Şi încă mai cred că vindecările mele miraculoase veneau de la bucuria eclatantă a miilor de iubitori ai muzicii din şanţul cetăţii.

Vânătorii de satanici mă pozau, dimineaţa, cu teleobiectivele, şi-mi comentau fumul ţigării drept probă de satanism. Urau cu patimă bucuria omenească, nu muzica rock, ci neaşteptata bucurie a generaţiilor care şi gândesc. Înainte de festival, toţi atleţii creştinismului căutau şi ascultau piesele trupelor care urmau să cânte la Bucovina Rock Castle, iar când au dat peste un videoclip al „Reginei Rock-ului Suedez”, trupa DARK FUNERAL, au decis cu fermitate:

– Iată-l pe satana!

Nu văzusem videoclipul respectiv, deşi obişnuiam, după ce Andi (trupe străine) şi Mihnea (trupe româneşti) stabileau lista îndreptăţiţilor la premii, să ascult, cu mare atenţie, repertoriul fiecărei trupe în parte, dar cum preoţii tineri, râvnitori ai cârjelor de protopopi, mi-au trimis linkul, am văzut doar ritualul morţii şi învierii timpului, în Capricorn, deci o variantă vikingă a ceremoniei Cerbului, din obiceiurile noastre de iarnă. Cei patru tineri muzicieni purtau vestminte vikinge, aveau

feţele vopsite şamanic în alb şi negru, iar Capricornul era un ţap, pe care stră-strămoşii lor îl sacrificau ordinii universale. Un ritual din zorii zorilor umanităţii, pe care patru tineri îl arătau lumii, în baza sonorităţilor aspre ale unui rock metal-extrem.

Atâta zarvă s-a făcut pe seama acestui concert, susţinut de patru tineri, nebăutori, nefumători şi sfielnici ca nişte fete mari – după cum aveam să-i cunosc în stagiu, care, ce-i drept, bravau în spectacolul scenic, dar care nu era decât un spectacol de promovare a unei muzici remarcabile. Nu mă prea încântă metalul-extrem, deşi încă mai am, la Andi, un disc de vinilin BLACK SABBATH, procurat de la Cernăuţi, în toamna anului 1994. În muzică, eu nu văd propagandă religioasă, ci doar creaţie mai mult sau mai puţin potrivită nevoilor de purificare ale sufletului meu. Purificare, în sensul sugerat de Strabon, din frazele deja citate.

*

Aseară, într-o altă fisură a timpului, Pep Guardiola, a câştigat al patrulea titlu consecutiv, din şase, cu Manchester City. Şi era fercit. Tot aseară, Jürgen Klopp, a disputat ultimul meci cu Liverpool şi s-a retras, printre lacrimi, nespus de fericit. Şi tot aseară, într-o altă fisură, Răzvan Lucescu a câştigat, pentru a doua oară, titlul de campion al Greciei, cu PAOK Salonic. Ba până şi bietul meu Rapid a avut parte de raţia lui de bucurie, învingând, ca de obicei, echipa campioană a României, FCSB. Aseară, au fost averse de bucurie asupra unor unghiuri ale omenirii, apoi bucuria aceea s-a prelins discret în statistici, pentru ca timpul să poată mătura în uitare oameni exemplari şi întâmplări care au adus multă, multă bucurie. Căci aşa a fost scris: bucuria nu se poate trăi decât într-o şi pentru o foarte singură clipă.

Mă rezemasem de bucurii, fumând calm la fereastra balconului, undeva între cer şi pământ, dar şi clipita mea de banală meditaţie fu măturată de timp, iar eu am lunecat printre fisurile lui capricioase, până pe o culme de măgură, cu un templu-Ceahlău străvechi, un fel de vas uriaş, cu deschidere pătrată, prin care să poată intra şi umple, odată cu Cerul, Sinele Universal. Pe treptele templului, un sacerdot bătrân, nins de ani peste argintul straielor lui albe. Deodată, se aud snopi de voci mânioase, căţărate pe panta domoală a măgurii, apoi se şi zăresc cete de turbulenţi înarmaţi, năvălind intoleranţi asupra viitorimii, iar luminatul cu mintea, Benedict, râvnitor al dreptei credinţe, a pus să fie surpat locul acela, a ars copacii, şi l-a ucis pe bătrânul „diavol”, care scâncea:

– Pentru ce mă urgiseşti, ce rău şi-am făcut eu ţie?

Apoi, după ce a nimicit totul, luminatul cu mintea Benedict a zidit, în mijlocul acelei capişti, o biserică a Sfântului Martin, iar unde era altarul Soarelui, a făcut o cinstită biserică a Sfântului Ioan Botezătorul.

Altundeva, pe o altă măgură, fericitul Sisinie şi Sfântul Artemon, prezbiterul, urmaţi de o mulţime de creştini înarmaţi, s-au dus noaptea în capiştea Lunii şi au ars cu foc pe idolii şi diavolii ce au fost acolo.

Pe muntele Ascalon sau Athos, plin de capişti idoleşti, având la cea mai mare înălţime capiştea Soarelui, bravii atleţi ai creştinătăţii au ucis pe toţi diavolii, care făceau fel de fel de năluciri, ce păreau minuni, iar diavoliii, înainte de a-şi prăvăli vieţile lor păcătoase, scânceau cu dureroasă uimire:

– Ce rău v-am pricinuit noi, ca să merităm o asemenea urgie?

Apoi sfinţii călugări, strălucind în lumea creştină prin apărarea dreptei credinţe, conduşi de Sfântul Chiril, au năvălit în Biblioteca din Alexandria, au ucis-o pe Hypatia, sub privirile strălucind de multe alte bunătăţi sufleteşti ale Sfântului Chiril, care cel dintâi şi-a muiat sfântul pumnal în pieptul păcătoasei conducătoare a şcolii neoplatoniciene. Apoi, unul câte unul, au fost ucişi toţi diavolii de cărturari, iar cărţile străvechi şi biblioteca au fost date pradă flăcărilor iadului.

Clocoteşte de ură şi de cruzime năvalnică temelia veşnic însângerată a istituţionalizării bisericii creştine şi e atâta implozie de minciună şi de ipocrizie în istoria ei, încât otrăvurile s-au prelins prin fisurile timpului, în toate golurile pe care le-au putut afla prin minţile şi sufletele fiinţelor vorbitoare.

Dintotdeauna şi pentru toţi vecii, minţile şi sufletele vorbitoare au fost şi vor fi intolerante cu minţile şi sufletele care gândesc şi, tocmai de aceea, pot crea.

„Şi suspină, şi plânge, şi lăcrimează, şi te întristează, şi te tânguieşte, şi te va ierta Dumnezeu!”

Poate că doar din nevoia de cântec, deci din disperată căutare a fericirii, mă las slobod să lunec prin fisurile timpului şi mă regăsesc sub zidurile Curţii Domneşti din Iaşi, pierdut în adunătura oamenilor sărmani, care ascultă, în piaţă, predica unui călugăr rotofei, cu barba năclăită de spuma berii, pe care o soarbe pofticios, printre cuvintele expirate, dintr-o ulcea la fel de pântecoasă. Lângă el, trei lăutari, robi mănăstireşti, cu o

vioară, o cobză şi un nai, strunesc şi ademenesc mulţimile, slobozind adesea ritmuri pline de viaţă, care înveselesc lumea, apoi călugărul, care-şi joacă fericit ulceaua cu bere mănăstirească, frânge brutal cântecul, cu virtuozitate de dirijor înnăscut, şi aruncă harapnic asupra mulţimii, învăţăturile diaconului Coresi, tipărite în preafericitul an al nefericirii obşteşti 1550:

– O! amar acela ce bea şi mănâncă cu cimpoi şi cu ceteri şi cu alăute, mai ales la acele blăstămate jocuri!... Nu te bucura de dulceţile lumii şi ale acestora drăceşti cântece, lăutele şi plesnirea palmelor şi viersurile cele fără de cale şi netocmite. Au nu ştii, ticăloase, că acestea toate sunt sământa diavolului? Să-ţi păzeşti urechile de cântecele cele stricate… care femeeşază sufletul!...

Apoi, adaugă de la sine ceea ce se va încredinţa tiparului abia peste un alt veac:

– Păcătosule, să te păzeşti, în toate duminicile de peste an şi în sărbătorile tale, nici să joci în horă, nici alte jocuri, că jocurile şi horele sunt aflări şi lucruri ale Diavolului. Elinii cei fără de Dumnezeu şi rătăciţii, ce nu cred în Dumnezeu, care nu nădăjduiau prin Înviere, nici judeca-tă, aceia le-au făcut acestea… În zilele acele, adu-ţi amin-te de păcatele tale, adu-ţi aminte de moarte, adu-ţi aminte cum vrei să te munceşti pentru păcatele tale, de nu te vei pocăi. Aceasta îţi adu aminte şi suspină, şi plânge, şi lăcrimează, şi te întristează, şi te tânguieşte, şi te va ierta Dumnezeu!

Mulţimea amestecată dă să se împrăştie, precum cea dintr-o noapte de Înviere, la începutul mileniului al treilea, din faţa Catedralei din Suceava, după ce, la predică, un preot tânăr a început să o biciuiască narativ aidoma, dar se aud darabanele, iar crainicul domnesc începu să citească, pentru a fi cunoscute de către cei ce le-or auzi, tocmelile de îndreptate ale

obiceiurilor stricate de oameni nesocotitori ale pravilei călugăreşti.

– Iară în vremea de acum, acele toate s-au stricat şi în locul acelor tocmeli şi obiceiuri bune, ce au fost atunci, au făcut alte tocmeli şi obiceiuri; prin sfintele mănăstiri, oamenii ce nu se tem de Dumnezeu, care au stătut să strângă şi să agonisească numai şieşi se grijesc numai pe sine… Pentru aceea, domnia mea, văzând slăbiciunea sfintelor biserici şi părăsirea obiceiurile celor bune, am sfătuit cu chir Anastasie, arhiepiscop şi mitropolit Sucevei, şi Athanasie, episcopul de Roman, şi Evlovie, episcopul de Rădăuţi, şi Mitrofan, episcopul de Huşi, şi împreună cu tot sfatul domniei mele, şi cu voia unora din călugării de prin sfintele mănăstiri, care au avut frică de Dumnezeu, şi cu toţi aceştia împreună am tocmit şi am scris aicea tocmeala obştei, să se ţină în toate sfintele mănăstiri…

O bătaie discretă pe umăr mă făcu să întorc privirile şi să văd cum şamanul îşi plescăie buzele de satisfacţie:

– Gata, s-a zis cu preacurvia, cu pedofilia, cu homosexualitatea călugărilor!

– De unde ştii?

– Legile nu intentează, ci corectează, cam târziu, ceea ce există şi încă într-un exces atât de scandalos, încât ajunge să compromită statul…

Lângă cei trei lăutari, călugărul vorbitor de mai adineauri, aşezat pe o buturugă, soarbe tacticos dintr-o altă ulcea cu bere, pe care i-a adus-o ceremonios un frate. Ulcele goale zac la picioarele crainicului domnesc, care se şi împiedicase, în câteva rânduri, de ele.

– Iar tocmeala obştii sfintelor mănăstiri să fie aşa: Nimeni din călugări să nu ţie nimic al său, nici cal, nici stupi, nici alt dobitoc, nimic, nici arătură, nici din afară, nici dinlăuntru în mănăstire, nimeni nimic deosebi să nu ţină…

Călugărul vorbitor, beat de-a binelea, izbi cu ulcica plină cu bere de pământ, se ridică anevoios, chinuindu-se să-şi ţină echilibrul, apoi, prăbuşindu-se în colbul dens al pieţii, bolborosi ca pentru sine:

– Îţi adu aminte şi suspină, şi plânge, şi lăcrimează, şi te întristează, şi te tânguieşte, şi te va ierta Dum… ne… zeu…

Lăutarii, robi mănăstireşti, scăpaţi de sub aprigă supraveghere, s-au alăturat crainicul domnesc, cântând scurte arii vesele, care să-i îngăduie slujitorului voievodal să-şi mai tragă sufletul, înainte de a citi mai departe. La câţiva paşi, în apropiere, călugărul vorbitor sforăia de-a mama focului, visând cum îţi va vinde câteva sate, ca să-şi cumpere şi el un harem, precum prea sfinţitul episcop.

– Coconii mici în mănăstire să nu petreacă, nici muiere, nici ţigancă sau călugăriţă să nu rămână în mănăstire, nici posluşnic mirean să petreacă, să rămână înăuntru, în mănăstire, ci din afară, unde va fi casa de aceea făcută…

Lăutarii, pe neaşteptate bucuroşi, au slobozit o horă săltăreaţă, buimăcindu-l, în somnul lui bolborositor, pe bietul călugăr vorbăreţ, care îngăimă doar pentru sine, cu gândul că porunceşte altora:

– Nu te bucura de dulceţile lumii şi ale acestora drăceşti cântece, lău-tele şi plesnirea palmelor şi viersurile cele fără de cale şi ne-tocmite. Au nu ştii, ticăloase, că acestea toate

sunt sămânţa diavolului? Să-ţi păzeşti urechile de cântecele cele stri… cate…

*

– Pivniţa era spaţioasă şi avea, în partea aceea, unde erau vinurile, două despărţituri, una mai afundă şi alta mai aproape; iar vinul de care aveam voie să dau părinţilor era într-un antal (vas) din despărţitura cea mai afundă. Era, pe lângă alte măsuri, şi o vadră deşartă în pivniţă. Părintele Lavrenti îmi zise să slobod pentru toţi cei şase părinţi câte o ocă în vadra cea deşartă; făcui aşa şi părintele Lavrenti, luând vasul şi făcând semn celorlalţi şi lăutarilor să-i urmeze, se duse înainte şi „societatea-i" după dânsul, adică după buţi şi antaluri, în fundul pivniţei. Un călugăr, Cleopa Ianoş, închise uşa gârliciului şi a pivniţei, dar numai ce-l văd că vine cu o mulţime, adică şi cu toţi ceilalţi călugări!

– Ia-n trageţi una de-a codrului!, zise, atunci, părintele Lavrenti lăutarilor, scoase nişte lumini de ceară din buzunarele antereului, le lipi câte una de buţi şi antaluri şi apoi, de aici, înainte, să fi auzit, să fi văzut! Ieromonahii şi diaconii scoaseră cu toţii pahare de prin anterie şi numai ce auzii sunând deja fundul vedrei, adică într-o clipă erau şase ocşoare duse!

– Mai pune băiete!, zise părintele Lavrenti către mine, şi pentru ceilalţi părinţi ieromonahi şi diaconi câte-o ocşoară. şi pune-le la condică, că creiţari de cei mândri mai sunt.

Numărai părinţii ieromonahi şi diaconi şi erau, cu toţii, doisprezece, adică doi nu încăpeau în vadră. Nu trecu mult şi fundul vedrei iară sună şi cei doi, se vede că diaconii, ce nu încăpură mai înainte în vas, se găsiră în el cu încă opt, care erau ieromonahi, adică ori diaconi ori acum şi monahi şi novici, nu mai ştiu.

Hei, d-apoi părinţii îşi schimbară rolurile cu ţiganii: ei cântau şi ţiganii ţineau hangul. Un călugăr, Vitale Borşan, se sui sus, pe-o bute, şi-i zise pe glas de doină:

„Când eram în vremea mea,
Scripca-mi era gura mea!”.

– Să trăiţi, măi lăutari!, iar aceştia, apoi, îi răspundeau cu un „tuş” şi cu un „vivat, vivat, vivat!”.

Eu, văzând ce se lucră şi, speriindu-mă, ieşii la uşa gârliciului, să văd şi să ascult ce-i pe-afară. Nu era nimeni şi numai se auzea sunet de glasuri şi de instrumente din fundul pivniţei. Mă întorc, de aceasta cam mângâiat, îndărăt şi văd pe părinţi, cu paharele prin vadră. Adică cuvioşiile lor găsiră „socoverca” la o bute, deşi nu era în aceea vinul de care le era încuviinţat a li se da lor. Părintele Lavrenti îmi zise:

– Mai scrie zece cupe!

Aceasta însă îmi trecu de şagă şi aş fi zis părinţilor ceva ce-mi era să le zic; dar nu încăpui la cuvânt, căci, cum numai goliră păhărele, strigară unul, după altul:

– O moldovenească, măi!, ş-apoi acum fu acum!

Moşnegii şi tinerii, adică ioroschi-monahii, ieromonahii, diaconii şi monahii, şi toată tagma călugărească, din cei anteriori unii şi cu defecte corporale... care nu erau prea îndemânatici, pentru joc... ţinându-se de mână, o luară printre buţi şi prin prejurul lor, părintele Lavrenti, cu potcapul pe ureche, înainte, şi numai ce-l auzii:

„Sub călcâiul cizmei mele

Şede dracul şi-o muiere
Şi mă-nvaţă să fac rele!”.

Văzând eu, iară, că călugării, de ce tot beau, se mai aprind şi cugetând la urmări, căci lăsai pe călugări şi pe lăutari să între în pivniţă şi ei, acum, aici îşi fac de cap, pe când Vitale Borşan declama:

„Iu, iu, iu, şi iar aşa
Multa vreme n-a fi-aşa!”,

iar Cleopa de Ianoş îi răspundea, de dincolo de-o bute:

„Frunză verde de cafea
Bine-mi pare că-i pe-a mea!”,

ba mi se pare că toţi cuvioşii îşi aduseră chiar acum aminte de cântecele ce rămaseră oarecând afară de mănăstire şi-ar fi socotit cineva că-s deja de mult uitate, căci din toate coturile şi de după toate antalele şi buţile se auzeau „frunze verzi” şi „iu-iu-iu”-uri care de care mai îndrăzneţe şi mai lumeţe; văzând eu, zic, acestea şi mărindu-mi-se frica şi spaima până mai la neştire de mine... mă apropiai, cu lacrimi, de părintele Lavrenti, cu afurisiţii lui creiţari „groşi şi roşii ca para focului”, şi-l rugai, în strigăt cât puteam, să iasă din pivniţă, că nu i-am slobozit aici, ei singuri s-au băgat şi acum e şi vremea vecerniei, de-a auzi părintele Arhimandrit e vai şi amar!

– Taci!, îmi curmă el cuvântul, trase un şuier în deget, de cred că băga în spaimă stafiile nu numai ale pivniţei, ci şi ale tuturor zidurilor mănăstirii, şi-apoi, învârtindu-se pe un picior, îşi puse potcapul pe scăfârlia „protosului” (primaşului) dintre lăutari, înfipse mâinile în şolduri şi strigă ca în extaz:

„Nici nu-mi pasă
de Năstasă,
De Nichita
Nici atâta!”.

Dar atunci numai ce văd un baston ridicându-se după spatele mele – vai, era bastonul… arhimandritului! – trosc, peste potcap, de capul ţiganului, trosc în scripca lui... Lavrenti şi călugării suflară în lumini şi fuga, pe după poloboace, ţiganii călcau unul pe altul, bâjbâind pe întuneric, să scape afară... se auzea bietul bas troncănind, când se pălea de păreţii pivniţei...

Iraclie Porumbescu, dintr-odată ostenit, îi zâmbeşte, parcă învinovăţindu-se, şamanului, şi-abia acum observ că şamanul are chipul tânăr al lui Iraclie. Surprins, îl întreb pe şaman dacă vrea să mă însoţească şi într-o altă furişare prin fisurile timpului, şi, când îmi răspunde, văd că are chipul propriei mele tinereţi.

*

Miron Barnovschi a fost un Domn evlavios, dar, ca mai toţi ctitorii de biserici, de la Luca Arbure, încoace, a sfârşit, de parcă l-ar fi pedepsit Dumnezeu pentru atâta naivitate, ucis, în 22 iunie 1633, din ordinul Măritului Sultan, la Istanbul. Evlaviosul domnitor a cerut un răgaz de un ceas, cât să-şi scrie testamentul. Sultanul i-a oferit trei ceasuri, gândind că un om care vrea să-şi trăiască ultimele clipe cu gândul la ai săi merită încă o frântură de viaţă, ba poate şi viaţa dusă până la capătul ei firesc. Porunci, deci, să fie dus ghiaurul în cancelarie şi să i se dea hârtie şi unelte pentru scris.

Peste trei ceasuri, când a fost adus surghiunitul gospodar al Moldovei, Măritul Sultan i-a cerut să-şi citească testa-

mentul, iar bietul Miron Voievod începu, cu voce tremurată, care îşi recăpătă vigoarea doar după câteva fraze:

– Io Miron Barnovschi Movila voievod. Dăm știre cu această scrisoare a noastră tuturora cui se cade a ști că eu, fiind acuma în mâinile păgânilor, de bunăvoia mea venit la mâna lor, pe amăgirile și înșelăciunile lor și mă scoaseră din odihna mea cea bună. Și cum cunoaștem și vedem tocmelile păgânești mai mult avem nădejde de moarte decât de viață. Și într-acel chip meșteșuguiră cu mângâierea lor, de nici casa nu mi-am tocmit cum să cade, la purcesul nostru, cum mi-au fost voia mea, că, de mi s-ar prileji aici și vreo moarte, să se știe pe ce tocmeală a rămas casa noastră. Ci nici un lucru stătător n-am făcut să fie cu a noastră odihnă, pentru că nici eu n-am avut această nădejde, să fiu eu astăzi într-această nevoie.

Măritul Sultan, mare admirator al curajului omenesc, ridică mirat sprânceana dreaptă, deja înclinând spre iertarea supusului necredincios, dar încă nu spuse nimic, iar Barnovschi continuă aproape extaziat spunerea lui de pe pragul cel din urmă:

– Prin aceasta, mă rog pentru dragostea lui Dumnezeu tuturor prietenilor noștri, de ni se va prileji aici vreo moarte sau vreo închisoare îndelungată, să vă fie milă de casa noastră, de nu ne-am priceput la purcesul nostru să ne tocmim casa cum se cade, ca să nu fie pe urma noastră pricini și gâlceavă între ruda noastră sau între prieteni, căci eu n-am știut că voi veni la una ca aceasta. Și avut-am gând să facem, până am fost pe loc, ci tot am îndelungat după zi și am tras nădejde că vom dobândi iarăși domnia. Dacă aș fi știut, mi-aș fi tocmit lucrurile și acuma aș fi scăpat de acelea de toate, numai pe Dumnezeu și pe dreptatea mea las toată nădejdea.

Din ce în ce mai impresionat, Sultanul mişcă discret

cotul drept pe speteaza tronului, în vreme ce nefericitul evlavios principe moldav continuă, cu voce gravă, de închinător în faţa unui altar imaginar, dar intangibil:

– Când este acuma, eu mărturisesc lui Dumnezeu, celui ce a făcut ceriul și pământul și mărturisesc a toatei rudei mele și tuturor prietinilor că eu las, cu toată voia mea și cu tot sufletul meu, această scrisoare într-același chip, cum de mi s-ar prileji aici vreo moarte, ca să fie de credință și de seamă pe urma noastră ce să va afla scris într-această scrisoare.

De-a dreptul curios, Sultanul se rezemă mai comod de spătarul tronului şi ascultă cu atenţie:

– Pentru acele, ocina ce am cumpărat de la dumnealui Sirevskie şi de la doamna Ana, şi de la cneazul Koreskie, până am fost locuitor acolo, în Polonia, dumneaei doamna Ana de multe ori ne-a grăit cum, de-aş vrea să cheltuiesc acele ocini, să nu încapă moşia dumisale într-alte mâini… să-şi răscumpere moşia de la noi… şi să dea, din suma banilor ce am dat, 120.000 de zloţi proşti, în mâna oamenilor ce-i vom arăta mai jos… Cea sumă de bani, 120.000 zloţi, să aibă a da jupânul Sirevskie în mâna oamenilor noştri, la Gavrilaş vornicul şi Costin postelnicul… Dintr-aceşti bani, să aibă a da Gavrilaş vornicul şi Costin postelnicul 15.000 zloţi la sfânta biserică din Liov, care biserică am săvârşit-o noi cu cheltuiala noastră… Aşijderea, sfânta biserică Uspenia Precesta din târg din Iaşi… care este nesăvârşită, să aibă aceşti boieri a săvârşi acolo dintr-aceşti bani cu cât vor socoti că se va săvârşi. Aşijderea biserica Sfântului Ioan Cârstiteli, iar în târg Iaşi, care este făcută de noi, iar nu este săvârşită, şi acolo să aibă să o săvârşească şi veşminte, şi altele ce vor trebui la acea biserică să aibă a face.

Sultanul se ridicase, îndreptându-se cu paşi rari spre fereastră.

– Pentru datorii, care vor fi datorii drepte, să aibă a se plăti, să nu fim în blestem. Luatu-s-au nişte boi de la nişte neguţători şi de la comisul Fortună, pe vremea ce plăteam Ustiia, şi s-au dat acei boi jupânului Sirevskie, în preţul Ustiei. Şi unora dintr-acei neguţători li s-a făcut plată, iar altora nu li s-au plătit. Şi de alte datorii care sunt drepte ştie cămăraşul, şi ce va ridica el, cu sufletul său, cu jurământ tare, să aibă a se plăti, să nu-mi fie îngreuiat sufletul şi cu acele păcate… Nişte argint, ce am avut la dumnealui Stefan Potoski, voievodul de Breslau, şi de la doamna Maria, când am fost şi în Hotin, după ce ne maziliră, preţ de 70.000 de zloţi, poftind dumnealor la noi să-i împrumutăm cu o sumă de bani… Deci poftim pe doamna Maria să-i dea pe mâna celor doi boieri, care i-am lăsat ispravnicii casei mele… şi să dea 6.000 de zloţi la sfântul mormânt al domnului nostru Isus Hristos, la Ierusalim… Biserica de la Toporăuţi, unde zac oasele părintelui meu, Dumnezeu să-l pomenească, să aibă a o găti de…

Bietul Barnovschi nu a putut citi mai departe, pentru cu juvăţul gâdelui i-a strivit şuvoiul cuvintelor în gât; ca prin ceaţă zări conturul Sultanului în lumina cerului şi degetul mare al mâinii lui drepte arătând spre podea.

Sultanul a mai rămas cu ochii aţintiţi în gol, peste şi mult mai departe de minunatele grădini imperiale şi de marea înspumată, care vălurea cine ştie ce păreri de rău. Trupul bietului principe fu îndepărtat, iar un eunuc aştepta întrebător, cu filele testamentului în mână. Fără să se întoarcă, Luminatul Padişah porunci:

– Trimiteţi scrisoare rudei lui! Măcar să aibă pentru ce-l urî…

Din ruda lui Miron Barnovschi, voievod mai mult decât evlavios, nu prea a mai rămas sămânţă prin Moldova, afară de fiul lui, Bălan, şi nepotul Panăş, care se jeluiau, în prima zi de august a anului 1634, divanului lui Vasile Lupu, arătând un uric vechi şi fără pecete pentru satele Cumpăneşti pe Lăpuşna, Burani pe Botna, Mănăileşti şi Văsiani, tot de pe acolo, dar le-au pierdut în favoarea lui Ilie, fiul lui Onciul, Papară, ginerele lui Onciul, Babac, fiul lui Lupul, Onciul, Magdalina şi Aniţa, care au adus dres şi ispisoace de la Petru voievod, cum este cumpărătura părinţilor lor, Lupul, Onciul, Magdalina, Aniţa şi Varvara, din privilegiul ce l-a avut bunica lor Sofiica de la Ştefan cel Tânăr voievod.

Şi astfel au pribegit aiurea, în pustietăţi, ieşind definitiv din istorie, şi fiul, şi nepotul voievodului evlavios, pe care ctitoriile înzestrate de el cu moşii şi cu averi testamentare au refuzat să-i ajute, pentru că daniile fuseseră legate cu blestem şi nimeni nu avea chef să-l mai dezlege. În toate ctitoriile lui, dar și în toate celelalte, ar fi fost iarăşi nevoie de tocmelile şi obiceiurile cele bune, pe care oamenii în sutane, ce nu se tem de Dumnezeu, iarăşi le-au stricat, dar nu s-au mai găsit nici doritor, nici vrednic de martiriu.

Știu. Și la ce-mi ajută că știu?

Știu, dar dacă aș spune ce știu, aș fi lapidat cu piere. Și nu ar folosi la nimic, așa cum e obiceiul tuturor sacrificiilor de sine. Au fost mulți care au știut, dar au tăcut. Când le aud tăcerea, învăț. Oamenii au nevoie de amăgiri, de închipuiri cât mai armonioase, nu atât pentru a-și întări puterea de viață, cât pentru a-i putea judeca pe alții. Dumnezeu nu judecă pe

nimeni, ci doar iubește. Dragostea este condiția și finalitatea Creației și a Vieții fără de sfârșit.

Nu stă în firea mea să îi judec pe alții; nici nu am timp să mă las ispitit, când mă tot caut cu atâta patimă și îndârjire. Nu am pierdut niciodată legătura cu mine, dar nu pot lăsa verigile să prindă rugină, deci mă caut și consolidez legăturile. Prin carne încă îmi gem rănile, de la prima, din copilărie, până la ultima, pe care urmează să o capăt. Duc pe suflet o puzderie de răni, pe care sufletul le vindecă, dar nu le poate despovăra de dureri. Ca umbra mă urmează pretutindeni durerile. Și nu le ignor, chiar dacă eu sunt o cupă doldora de bucurii și îmi și pot desluși fericirea. Cândva, o să bei vinul acela și o să înțelegi, și poate, în cele din urmă, îți vei desluși vinul propriu, întămâiat cu aceleași arome.

Prietenul meu Gicu Parascan îmi ascultă gândurile, apoi exclamă poznaș:

– Vezi dacă te-ai lăsat de băut: gândești! Și nu e bine să gândești, când fiecare clipă ți se oferă cu voluptate ca o femeie...

Plecăie din limbă cu un „Țțț!” concluziv, un fel de postulat onomatopeic, dar care, care orice postulat, nu mai are nevoie de demonstrație. Îi plac cu disperare femeile, iar chipul lui straniu, de semilună încărunțită, pe care se revarsă șugubăț o nespusă generozitate, le atrage ca un magnet. Cu unele face dragoste, cu altele doar complicitează în dragoste, de parcă el s-ar avânta într-o mare fără de sfârșit, pe care visează să o străbată înotând. Se mulțumește cu visul, cu închipuirea și este atât de fericit cu această libertate interioară, încât nimic nu-l poate umbri. Zâmbește de foarte departe, apoi mă întreabă pe neașteptate:

– Tu de temi de moarte?

– Nu, în răspund fără nici o ezitare.

Gicu Parascan în mângâie barba întotdeauna proaspăt bărbierită:

– Înseamnă că îți cunoști șamanul...

Ridic ochii și văd, așezați pe scaunele din fața noastră, doi șamani, cel pe care îl știu și care îmi poartă chipul, și un altul leit Gheorghe Parascan. Sunt atât de nedumerit de a doua apariție încât încerc să îngaim ceva, deși îmi lipsesc vocalele de care m-am folosit timp de o viață de om.

– Acum, știi, șoptește șamanul cunoscut. Când începi să îl vezi și pe celălalta, deja știi...

– Și care dintre noi rămâne?, îmi întreb șamanul, vreme în care sufletul, tot mai tulburat, stă să îmi spargă timpanele.

– Amândoi. Și câți vor mai fi fost și vor mai fi. Mugur pe ram, frunză pe ram sau poate doar șoaptele neclare din subconștientul urmașilor urmașilor...

– Destinul vieții este memoria. Precum foliile dintr-un con de brad rămânem toți mai la vedere sau mai acoperiți de celelalte folii.

Nu știu cine spune ceea ce spune și mi se pare nedrept și povară. Poate că, totuși, o să aflu, după ce mă voi muta și eu în subconștientul urmașilor urmașilor mei. Drept povară sau poate alean al izvoarelor care se descătușează undeva departe, departe...

Cuprins

Oamenii au nevoie de amăgiri, de închipuiri cât mai armonioase, nu atât pentru a-și întări puterea de viață, cât pentru a-i putea judeca pe alții.

Dumnezeu nu judecă pe nimeni, ci doar iubește. Dragostea este condiția și finalitatea Creației și a Vieții fără de sfârşit.